

IV. ZASEDANJE DS SOZD ISKRA

Rezultati poslovanja še vedno zadovoljivi

Potem ko so delegati IV. zasedanja delavskega sveta SOZD Iskra v ponedeljek, 27. 12. potrdili sklepe III. zasedanja DS, in jih infomirali o izvršitvi in izvajanju omenjenih sklepov, so poslušali krajše poročilo o poslovanju SOZD Iskra od 1.1. do 30.9.1982 in informacijo o pripravah letnega programa SOZD Iskra za leto 1983, ki ga je podal član KPO Zoran Polič.

Delavski svet je sprejel poročilo o poslovanju Iskre do obdobje od januarja do septembra letos in ugotovil, da so se rezultati gospodarjenja v III. trimesečju nekoliko poslabšali glede na polletne rezultate, vendar se z izjemo akumulacije še vedno zadovoljivo gibljejo v okviru planiranih pororcev za leto 1982. Na temelju teh gibanj so že sprejeli tekoče ukrepe, posebno na področju izvoza, oz. se ukrepi ustrezno vključujejo v pripravo planske politike za leto 1983. Dalje je DS ugotovil, da je potrebno za delovanje organizacij skupnega pomena in izvajanje nalog skupnega pomena zagotoviti kontinuiteto financiranja od 1.1.1983 pa do sprejetja letnega programa 1983.

Zato naj podobno kot v preteklosti poteka financiranje v prehodnem obdobju na osnovi programov iz letnega programa 1982, upošteva mesečne zneske v višini 1/123 vrednosti iz leta 1982.

Poročilo o realizaciji zunanjetrgovinske menjave SOZD Iskra v obdobju ja-

nuar-november 1982 in o sklepih 11. konference mednarodnega trženja »Brdo '82« je podal Peter Cuderman, ki je ugotovil, da po dolgi vrsti let letos prvič Iskra ne bo izpolnila letošnjega izvoznega plana, pri čemer je omenil nekaj objektivnih okoliščin pa tudi subjektivnih, ki so pogojevale neuresničitev izvoznega plana.

Sklicujoč se na sklepe 11. konference mednarodnega trženja pa je poudaril, da tudi prihodnje leto zaradi recesije v svetu ne bo lahko, zlasti glede povečanja izvoznega konvertibilna področja.

Fabio Škopac je nato spregovoril o predlogu načrta in vrstnega reda investicij SOZD Iskra v letu 1983 in ugotovil, da glavni vzroki za tako majhno število odobrenih investicijskih projektov niso v pomanjkanju bančnih sredstev, ampak predvsem v prepozni in slabi tehnični pripravljenosti projektov. Zato je delavski svet sprejel sklepe, da naj se investicijski projekti iz točke 1. prenesajo v prioritetni načrt 1983.

leta, v kolikor ne bodo odobreni do konca 1982. leta.

DS je nadalje potrdil predlog načrta in vrstnega reda investicij v Iskri za leto 1983 ter sprejel sklep, naj združena sredstva predstavljajo v povprečju 15% udeležbo od vrednosti osnovnih sredstev posameznega projekta.

O izvajanju zaključkov prve strokovne konference s področja varstva pri delu v SOZD Iskra in v programu aktivnosti za izvedbo nalog in zaključkov II. strokovne konference o humanizaciji dela v SOZD Iskra je poročal Mitja Fortič. Meta Maksimovič pa je podala kratko poročilo komisije za družbeno-institucionalno propagando o izvajanju programa z izhodišči za delo omenjene komisije. Delegati so tudi sprejeli osnutek samoupravnega sporazuma o kadrovske politiki SOZD Iskra, o katerem je poročal Boris Mužič. Sklenili so, naj bo osnutek v javni obravnavi 60 dni od objave v našem glasilu.

Miloš Kobe je na kratko seznanil delegate z osnutkom samoupravnega sporazuma o nagrajevanju posebnih dosežkov v SOZD Iskra na področju inovacij s podeljevanjem »Inovacijskih nagrad, Iskra«, ki naj bi bil v javni razpravi 30 dni od objave v našem glasilu.

Ob koncu pa je Janez Kern poročal o delu razpisne komisije in predlogu za imenovanje Ljubana Artiča in Pavleta Gantarja za člana KPO SOZD Iskra. Delavski svet je obe imenovanji potrdil za obdobje štirih let.

D.Ž.

NOVOLETNE MISLI

Načrtovani razvoj Iskre ohranja vse značilnosti našega dolgoročnega razvojnega koncepta

»Če skušam oceniti pretečeno 1982. leto, potem lahko rečem, da je bilo to leto za Iskro povprečno, kajti doslej smo imeli tudi še slabša leta. Predvsem moram poudariti, da v tem letu naša proizvodnja ni stala za daljša obdobja, čeprav smo se vse leto spopadali z občasnimi težavami pri uvozu repromateriala.

Res pa je, da letos prvič v zadnjih desetih letih nismo izpolnili našega načrtovanega plana izvoza, čeprav moram tudi ob tem pripomniti, da smo kljub temu, kot Iskra na tem področju nad povprečjem slovenskega in daleč nad povprečjem jugoslovanskega gospodarstva. Vendar pa se s tem seveda ne smemo tolažiti. Za neizpolnitev izvoznega plana, zaostali smo namreč za 5%, ni krivo samo pomanjkanje reprodukcijskega materiala, temveč je to tudi posledica nekaterih naših notranjih ukrepov (tako imenovani mini devizni zakon), različnih administrativnih motenj, intervencij in podobnega, četudi so bile nekatere intervencije nedvomno objektivno nujno potrebne. Prihajalo pa je pri tem

tudi do motenj v tujini, saj je znano, da razviti zahod pesti recesija.

Čeprav smo v zadnjem četrtletju dobili dodatna izvozna naročila, nam jih ni uspelo uresničiti do konca leta, vendar pa jih bomo zagotovo realizirali v prvem kvartalu prihodnjega leta. Pri tem pa se je jasno pokazalo, da v Iskri nimamo dovolj proizvodnih zmogljivosti, saj se nam izvoz vsako leto povprečno poveča za 15 do 20% na konvertibilna tržišča, pri tem pa se ob pomanjkanju investicij ne da tako hitro razširiti proizvodnje.

Čeprav letos nismo izpolnili investicijskega načrta, kljub temu beležimo nekaj pomembnih uspehov na tem področju: odprtje druge faze izgradnje Centra za elektrooptiko, občutna razširitev ljubljanskega Iskrinega servisa in začetek poskusne proizvodnje v Mikroelektroniki, ki naj bi stekla v drugi polovici januarja prihodnjega leta. Pri tem pa nas zlasti skrbe investicije za vnaprej, ker resoluciji za prihodnje leto (republiška in zvezna) že predvidevata zmanjšanje investicijske dejavnosti.

V preteklem letu smo tudi na podlagi zakona združili slovensko računalništvo in iskri se je pridružila nova DO Iskra-Delta za proizvodnjo računalniških sistemov in nanjo v Iskri zelo računamo, saj nam bo omogočila hitrejšo rast in uvajanje računalniške tehnologije z lastnim znanjem in proizvodnjo. Tudi ta organizacija je pozitivno zaključila letošnje leto, kljub znanim določenim zastojem v njeni proizvodnji.

Za uspeh tega leta lahko tudi štejemo reorganizacijo Elektromehanike v Kranju, kjer je zaradi njene preobsežnosti in velikosti že prihajalo do motenj v upravljanju. To je vsekakor vzpodbuda za nas, da se delimo tam, kjer je to umestno, na drugi strani pa, da se reintegriramo povsod tam, kjer ni razlogov za delitev. Kajti elektronika kot moderna in perspektivna industrija nikakor ne more biti fiksno in dokončno organizirana, temveč mora biti nasprotno zelo fleksibilna in prilagojena raznim, zelo naglim spremembam svojih programov in naročil.

Če torej ocenjujem pretečeno leto, potem bi lahko dejal, da bo naš celotni prihodek v letu 1982 predvidoma dosegel 56 milijard dinarjev, oz. 100% planirane vrednosti. Za leto 1983 pa lahko rečem, da kljub temu, da pri planiranju zanj nismo imeli na voljo vseh analiz ukrepov, ki jih obe resoluciji, tako republiška kot zvezna predvidevata pa vendarle načrtovani razvoj Iskre ohranja vse značilnosti Iskrinega dolgoročnega razvojnega koncepta, v katerem je velik poudarek dan prav izvozu, ki naj bi 1983 leta dosegel 238 milijona dolarjev, od tega skoraj 149 milijonov dolarjev na konvertibilno območje, celotni prihodek v letu 1983 pa naj bi dosegel vrednost 75 milijard dinarjev, oz. za dobrih 33% več kot letos.

Z zaupanjem in optimizmom gledam v prihodnje — 1983. leto, ki seveda ne bo nič lažje od minulega, verjetno še teže, vendar pa mi daje dosedanje delo in prizadevanje celotne Iskre tisto upanje in zaupanje, da bomo v prihodnjem letu vsi skupaj uspešnejši, delovnejši in odgovornejši, da bomo še bolj uporabljali svoje znanje in se opirali na lastne sile. Verjamem v solidarnost Iskrašev in njihovo pripadnost vsej Iskri, zato jim tako v svojem imenu, kot v imenu celotnega kolektivnega poslovodnega odbora SOZD želim vse najboljše v prihodnjem letu, čim več delovnih uspehov in osebne sreče ter se jim zahvaljujem za vse napore, ki so jih letos in leta poprej vložili v Iskro, da je danes takšna, kakršno imamo — velika, solidarna in moderna sestavljena organizacija združenega dela.«

Anton Stipančič

Srečno novo leto 1983!

Še večja odgovornost do opravljenega dela slehernega Iskraša bo porok za naš nadaljnji razvoj

V času ekonomske stabilizacije v družbi, lahko delavci Iskre sprejmemo oceno, da smo v letu 1982 dosegli zadovoljive rezultate naših planskih predvidevanj. To je predvsem plod delavcev Iskre, ki so to ustvarili s svojim delom, kljub problemom, ki so se v delovnem procesu porajali. Zato smo dolžni, da se zahvalimo vsem za rezultate njihovega dela v letu 1982 in jim iskreno čestitamo. Hkrati pa želimo, da so naši napori za še boljše rezultate dela usmerjeni še vnaprej, ker le-to nam zagotavlja socialno varnost in dobre medsebojne odnose, ki so v poslovno-samoupravnem sistemu, kot je Iskra, še kako pomembni.

V letu 1983 bomo morali na osnovi dosedanjih spoznanj dosledno odpraviti vse slabosti, ki so se v poslovno-organizacijskem sistemu Iskre dosedaj pojavile. Zato bomo terjali od poslovnih organov in strokovnih služb najoptimalnejše rešitve, ki bodo zagotavljale perspektivno-razvojno programsko usmer-

jenost in optimalno organiziranost celotne Iskre.

To vsekakor ni lahka naloga poslovodno-strokovnih organov, družbeno-političnih organizacij in samoupravnih organov vseh ravni samoupravne organiziranosti ter njihove odgovornosti, ki se bo morala prilagoditi v marsikaterem primeru v odrekanju posamičnih ali skupinskih interesov v korist vseh delavcev Iskre, oz. širše družbene skupnosti.

Ob tej novoletni izjavi želim posebej poudariti že izrečeno misel da »eden ni nobeden« in le v enotni skupnosti je sloga, moč in solidarnost tako v Iskri, kot v širši družbi. In če bomo v tem uspešni, potem nam je to najboljša čestitka v novem letu 1983.

Vsem Iskrašem in njihovim svojcem, organom DPO in samoupravnim organom vseh ravni v imenu delavskega sveta SOZD Iskra izrekam najboljše želje za uspešno delo in srečo v novem letu 1983.

Jože Čebela

Tesnejša medsebojna povezanost, razumevanje in solidarnost

Kaj nam je iztekajoče se leto prineslo, kakšni so naši dosežki, ali smo naloge opravili, to so povsem logična vprašanja, ki si jih vsakdo zastavlja v teh iztekajočih dnevih starega leta. Vsakdo je k našim skupnim ciljem doprinesel, kar največ je zmožel, zato seveda tudi naš skupni rezultat ni izostal. S ponosom se

torej lahko ozremo nazaj, pri čemer bo vsakdo lahko našel napotke za bodoče delo.

Naša sindikalna organizacija je brez dvoma stala na braniku ciljev stabilizacije našega gospodarjenja. Tako odgovorno delo ter gospodarno odločanje pri

(Nadaljevanje na 2. strani)

Glavni direktor Iskre Commerce Simon Primožič pozdravlja goste in slavljence na proslavi 30-letnice Iskrinega predstavnštva v Beogradu.

Leto smo zaključili s še eno pomembno delovno zmago. V petek, 31. decembra so slavnostno odprli nove sodobne prostore našega servisa na Viču v Ljubljani. Na sliki: vhod v novo poslopije servisa Iskre Commerce.

Tesnejša medsebojna povezanost, razumevanje in solidarnost

(Nadaljevanje s 1. strani)

delitvi ustvarjenih dobrin so temeljna zagotovila našega razvoja kljub zaostrenim pogojem gospodarjenja, tudi v bodoče.

Zagotavljati slehernemu delavcu čim boljše delovne pogoje, krepiti njegov samoupravni položaj, njegovo vlogo pri odločanju morajo ostati naše skupne temeljne naloge. Opreti se na lastne sposobnosti in moči je edina pravilna orientacija, potrjena v doseženih rezultatih. Menim, da nam je bolj kot kdajkoli potrebna tesnejša notranja medsebojna povezanost, razumevanje in tudi soli-

darnost v dobrem in slabem, saj vse to krepí trdnost našega poslovnega sistema. V njem pa bo vsakdo od nas varnejši.

Vse to pa seveda samo po sebi ni dano, pač pa terja od nas neprestano prizadevanje, oblikovati takšne medsebojne odnose, v katerih bodo najbolje izraženi rezultati našega dela.

Uporni in dosledni pri delu naj bo tudi v bodoče refren, ki bo zagotavljal naše delovne uspehe.

Vsem delavcem Iskre v novem letu 1983 želimo zdravja in mnogih delovnih uspehov!

Janez Kern

S SEJE PREDSEDSTVA KOS

Poudarjena vloga sindikata

Stanje v Iskrinih kolektivih po aktualnih ukrepih zveznega izvršnega sveta je bila osrednja točka dnevnega reda 4. seje predsedstva koordinacijskega odbora sindikata Iskre (vodil jo je predsednik KOS Janez Kern), ki je bila v četrtek, 23. t.m. v Ljubljani.

Tako so razpravljali ocenili posledice ukrepov ZIS po Iskrinih kolektivih in opozorili, da mora sindikalna organizacija že po svoji vlogi spremljati vse, kar se dogaja med delavci: od varstva pri delu, spremljanja delovnih pogojev delavcev glede na ustaljeni ritem, zlasti pa še glede na spremenjeni delovni čas.

Glede novih paketov ukrepov so menili, da se bomo morali v Iskri organizirati tako, da bo devizni priliv, oz. uvoz čim manjši, dalje je treba prekiniti s prakso, da iste Iskrine artikole razvijamo hkrati v več delovnih organizacijah, pri čemer tudi sindikalne štabne službe nosijo svoj del odgovornosti.

Ob uvedbi novega delovnega časa so ugotovili, da smo se te spremembe lotili nepripravljeno: tako glede ureditve prehrane, kot prometa, oz. prihoda in odhoda na delo.

Ob nalogi, da bo treba za 20% povečati izvoz na konvertibilno območje, so razpravljali na seji menili, da bo to zelo težko uresničiti brez ustreznih kadrov, opremljenosti in osnovnih sredstev. Pri tem pa so tudi ugotovili, da so izvozne stimulacije za konvertibilna tržišča pre nizke. In še ena ugotovitev iz razprave:

s premakljivim delovnim časom smo ugotovili, da se je produktivnost dela zmanjšala in ne povečala, kot smo prvotno računali.

Vse te in podobne misli bi lahko iz razprave strnili v naslednje ugotovitve, oz. sklepe:

Trenutni in tudi bodoči položaj terja odločne akcije v vseh osnovnih organizacijah sindikata v Iskri. Zato je potrebno v vseh OO razpravljati o zgoraj navedenih problemih, zlasti še tam, kjer tega doslej še niso storili. Dalje mora biti stalna naloga sindikata spremljati ukrepe, ki prihajajo, treba jih je pretehtati, opredeliti stališča do njih in tudi nanje reagirati, vse to pa še s posebnim posluhom za delavca. Dalje je treba v vseh sindikalnih organizacijah odgovorno oceniti varnostno politični položaj ter pri tem izoblikovati vse politične dejavnosti, da bi ne prišlo do presečenj.

In končno: nenehno je treba tudi v sindikatu spremljati probleme delovnega časa in posledice, ki prihajajo iz paketa novih ukrepov. Glede novega delovnega časa pa je treba predhodno urediti vse infrastrukturne probleme, da bi lahko vsi učinkovito delali in da pri tem ne bi trpela škoda družba kot celota.

V nadaljevanju seje so še pregledali in odobrili program športno-manifestativnih prireditev SOZD Iskra v letošnjem letu, analizirali osebne dohodek v SOZD in priprave na sejo DS SOZD Iskra.

Mak

S SEJE ODBORA ZA RAZVOJ IN PROGRAM IN RAZISKOVALNO DEJAVNOST

Organiziran pristop k zmanjšanju uvoza

Pretekli teden je bila v poslovni stolpnici v Ljubljani III. seja odbora za razvojni program in raziskovalno dejavnost. Odbor je podprl osnutek samoupravnega sporazuma o »Inovacijskih nagradah Iskre«, obravnaval tekoče izvajanje RR nalog, ki se kreditirajo iz združenih sredstev in močno podprl iniciativo za organiziran pristop k zmanjšanju odvisnosti od uvoženega repromateriala. S tem v zvezi je predlagal poslovodnemu kolegiju za inovacijsko dejavnost, da naredi konkretni organizacijski predlog akcija po vseh DO za večjo porabo domačih komponent in repromateriala.

Posebej v tem pogledu bodo dobrodošle izkušnje kranjske Telematike, ki je v zadnjih dveh letih uspela prihraniti za več milijonov dolarjev repromateriala s tem, da ga je nadomestila z domačim.

Ob zaključku pa je pomočnik predsednika KPO SOZD Iskra in član KPO, zadolžen za področje razvoja in inovacij Miloš Kobe posebej za naš list v novoletni poslanici povedal:

»V letu 1983, ko bomo soočeni s še hujšimi restrikcijami, ne samo glede deviznih sredstev, ampak tudi glede možnosti vlaganj, naložb, nikakor ne bi smeli prezreti dejstva, da nas samo večja uporaba znanja (zlasti tehnološkega) lahko dolgoročno izveče iz krizne situacije.

Ni pa samo pomanjkanje sredstev krivo za nezadostno učinkovitost, ozi-

roma hitrost inoviranja naših proizvodnih programov, ampak temu v veliki meri botruje in tudi naš odnos do vloge znanja v celotnem proizvodnem procesu. Tudi še nismo dovolj dobro organizacijsko prilagojeni, da bi znanje, ki ga nimamo tako malo, uveljavili kot temeljni proizvodni dejavnik, tako da je v veliki meri naš tehnološki napredek odvisen tudi od obnašanja vseh nas.

V letu 1983 bi rad želel vsem razvojno-raziskovalnim in inovacijskim delavcem v Iskri, da bi se njihovi dosežki v čim večji meri uresničili v ustreznem obsegu proizvodnje, kar bi najbolje potrdilo vse njihove napore in prizadevanja. Vsem samoupravnim in poslovodnim delavcem pa želim, da bi še bolj prisluhnili modernim tehnološkim gibanjem v svetu in na tej podlagi ukrenili vse, kar je v njihovi moči za to, da na tem področju ne bomo povečali našega zaostanka za razvitim svetom.»

Mak

S SEJE PODROČNEGA KOLEGIJA ZA ORGANIZACIJO IN INFORMATIKO

Predlog projektnih nalog za naslednje leto

Pretekli teden je bila v Ljubljani seja področnega kolegija za organizacijo in informatiko. Na seji so pregledali izvajanje projektnih nalog v preteklih letih in sprejeli predlog plana za leto 1983.

Predlog projektnih nalog za plan 1983 so pregledali po vsebini in po porabljenih sredstvih projektnih nalog leta 1982. Razvrstitev, kakršno so izoblikovali na podlagi razvrščenj članov tega odbora, je zdaj pred nami.

Na prvo mesto se je uvrstila naloga: podrobna zasnova informacijskega sistema v SOZD Iskra — II. del. Ob tej nalogi so menili, da bi bilo potrebno, da spomladi projektni svet pregleda delo, poročilo pa bi nato sledilo v enem mesecu. Že maja pa naj bi to nalogo širše predstavili. Naloga sama je trajnejše narave, inštalirajo jo bo potrebno v mrežo delovnih organizacij, ves informacijski sistem pa je modeliran tako, da bodo nadaljnje faze tekle brez načelnih dilem.

Druga naloga je informacijski podsystem izvoznega poslovanja v Iskri, katere nosilka je ISIP. V tem primeru gre za nalogo, ki je bila delno že predstavljena, v prvem kvartalu naslednjega leta pa bodo končani vsi produkti vsebinske zasnove. Tedaj pa bo narejen že tudi organizacijski priročnik.

Naloga so se v nadaljevanju razvrstili: na tretje mesto informacijski podsystem uvoznega poslovanja, na četrto in peto mesto si delita projekta informacijski podsystem ekonomika II. faza, in ugotavljanje delovne uspešnosti. Na šesto mesto je razporejen projekt organizacija finančne funkcije, med sedmim in devetim mestom so se razvrstile naloge: izdelava modela dohodkovnega povezovanja med različnimi proizvodnimi OZD, izdelava univerzalnega razvida del in nalog ter izdelava poslovnika o kakovosti. Enajsto in dvanajsto mesto si delita analiza organiziranosti SOZD Iskra in trajno spremljanje sprememb ter razvoj informacijskega podsistema za področje kvalitete II. faza. Dvanajsto mesto je dosegla naloga opredelitev kriterijev za minulo delo in trinajsto informacijski podsystem za SLO in DSZ-II. faza.

Sklep o predlogu takšne razporeditve nalog je bil na Področnem kolegiju sprejet z večinskim mnenjem, in tako gre predlog lahko naprej na usklajevanje. Navzoči so menili, da je vsekakor nujno treba naloge sproti spremljati. Dogovorili so se, da bodo izvajalci poročali o poteku nalog sproti. Menili pa so tudi, da morajo naloge, ki se v letošnjem letu pojavljajo kot nadaljevanje nalog iz preteklega leta imeti podporo vnaprej, vse do konca. V projektnih nalogah pa naj bi vnaprej sodelovali tudi strokovnjaki tiste delovne organizacije, v kateri naj bi bil izveden prvi preskus dosežkov projektnih nalog, saj bi to pomenilo sprotno preverbo dosežkov. Seveda tak način usklajevanja zahteva več časa, zato bo z novim postopkom treba začeti v čim krajšem času.

M. O.

Iz resolucije o politiki družbeno-gospodarskega razvoja SR Slovenije v I. 1983

Za doseganje predvidene rasti izvoza in deviznega priliva bomo v SR Sloveniji v 1983. letu ohranili in vsebinsko razširili instrumentarij pospeševanja izvoza na konvertibilno področje ter nadaljevali z aktivnostmi za učinkovitejši nastop na tujih trgih. Uresničevanju z načrti predvidenih obveznosti konvertibilnega izvoza in konvertibilnega deviznega priliva bodo podrejene tudi usmeritve in naloge na drugih področjih gospodarske politike.

Zavzemali se bomo, da bodo gospodarska politika na zvezni ravni in njeni ukrepi podrejeno usmeritvi v aktivno spodbujanje izvoza na konvertibilno področje, vključno z doslednim uresničevanjem politike realnega tečaja dinarja.

Pri uvozu surovin in reprodukcijskega materiala bodo imele absolutno prednost potrebe proizvodnje za izvoz na konvertibilno področje in za osnovno oskrbo občanov. Možnosti za uvoz opreme bodo imele predvsem tiste organizacije združenega dela, ki bodo dosegale največje in hitre devizne učinke in bodo prevzele večje planske obveznosti konvertibilnega izvoza ter večjega in hitrejšega deviznega priliva. Za široko potrošnjo bomo uvažali le najnujnejše blago za osnovno oskrbo občanov. v skladu z družbenim dogovorom o preskrbi cnotnega jugoslovanskega trga.

Temeljne organizacije združenega dela bodo razširile samoupravno sporazumevanje po 67. in 68. členu zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino ter povezovalne na enotnem jugoslovanskem trgu z namenom, da bodo povečale izvoz blaga in storitev na konvertibilno področje. Organizacije združenega dela bodo zlasti pospeševale vertikalne medsebojno proizvodno soodvisne povezave pri ustvarjanju skupnega proizvoda, uveljavljale skupno planiranje proizvodnje, oz. opravljanje storitev, skupno vključevanje v mednarodno delitev dela, združevale delo in sredstva za zagotavljanje skupnih ciljev v tekoči in razširjeni reprodukciji, skupno urejale tržne odnose in usklajevale politiko cen, delitev in uporabo ustvarjenega dohodka, način in delitev rizikov ter sankcije pri neizpolnjevanju dogovorjenih pravic in obveznosti. Tako bodo ustvarjene tudi možnosti za povečanje produktivnosti in večje dohodkovne učinke v izvozu.

Za pospeševanje procesa povezovanja združenega dela bo Gospodarska zbornica Slovenije skupaj z gospodarskimi zbornicami v drugih republikah in pokrajinah. Gospodarsko zbornico Jugoslavije ter splošnimi združenji spodbujala neposredno povezovalne organizacije združenega dela in oblikovanje skupnih izvoznih projektov na vsem območju Jugoslavije. Za to bo dajala potrebne strokovne osnove, informacije in predloge. Za pospeševanje takega povezovanja bo predlagala ustrezne ukrepe v tekoči gospodarski politiki.

Za tesnejše povezave organizacij združenega dela na enotnem jugoslovanskem trgu kot podlage te za načrtovanje gospodarskih odnosov s tujino in uresničevanje projekcije plačilne in devizne bilance Jugoslavije ob uresničevanju plačilobilanca in deviznobilanca položaja SR Slovenije za 1983. leto bodo v Samoupravni interesni skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino izvedene naslednje aktivnosti:

— podlaga za načrtovanje in usklajevanje planov gospodarskih odnosov s tujino, v vsaki organizaciji združenega dela bodo sklenjeni samoupravni sporazumi o skupni proizvodnji za izvoz, ob tem pa tudi doseženi rezultati v predhodnem obdobju, nove in razširjene proizvodne zmogljivosti ter delež izvoza v celotni proizvodnji;

— samoupravna interesna skupnost SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino bo spodbujala usklajevanje planov v sodelovanju s samoupravnimi interesnimi skupnostmi za ekonomske odnose s tujino drugih republik in avtonomnih pokrajin ter gospodarskimi zbornicami;

— organizacije združenega dela bodo svoje plane izvoza in uvoza, priliva, odliva in kreditnih odnosov s tujino v okviru Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino uskladile s projekcijo plačilobilanca in deviznobilanca položaja SR Slovenije in s tem opredelile svoje obveznosti za uresničevanje projekcije plačilne in devizne bilance Jugoslavije;

— organizacije združenega dela se bodo v okviru Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino dogovorile o znesku deviz, ki ga bodo združevale za skupne gospodarske in družbene potrebe (predvsem za osnovno oskrbo občanov, energetiko, za najnujnejšo oskrbo v kmetijstvu, uvoz nujno potrebnih zdravil in najnujnejše medicinske opreme). Organizacijam združenega dela, ki bodo izpolnile opredeljene obveznosti v absolutnem znesku, preneha obveznost združevanja deviz za te namene. Organizacije združenega dela, ki svojih obveznosti ne bodo izpolnile, ne bodo mogle razpolagati z ustvarjenim deviznim prilivom, dokler ne bodo poravnale teh obveznosti;

— spremljanje izpolnjevanja usklajenih planov in ukrepanja pri organizacijah združenega dela, ki ne dosegajo planiranih izvoznih-uvoznih gibanj. Samoupravna interesna skupnost SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino, bo s prizadetimi organizacijami združenega dela pravočasno pripravila sanacijo stanja, oz. predlagala ustrezne ukrepe.

Pri uresničevanju teh nalog morajo bolj sodelovati in zaostriti svojo odgovornost samoupravni in poslovodni organi v organizacijah združenega dela, gospodarske zbornice, izvršilni organi in skupščine družbenopolitičnih skupnosti.

Organizacije združenega dela bodo obveznosti do tujih kreditov izpolnjevale s svojimi, oz. združenimi deviznimi sredstvi, pridobljenimi na osnovi samoupravnih sporazumov.

S samoupravnim sporazumom, sklenjenim v Samoupravni interesni skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino, bodo organizacije združenega dela združevale devize za odplačilo anuitet za skupno dogovorjene gospodarske in družbene namene, oz. objekte, za katere bodo združevale devize.

Organizacije združenega dela, ki so v I. 1982 izpolnjevale obveznosti iz tujih kreditov z deviznimi sredstvi, vzajemno združenimi na republiški ravni, bodo pričele vračati ta sredstva na podlagi meril, ki jih bo sprejela skupščina Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino.

Organizacije združenega dela s področja gospodarstva bodo na osnovi zakona v okviru Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino združevale del dohodka za dodatno pospeševanje konvertibilnega deviznega priliva. Spodbude bodo usmerjale po selektivnih merilih ob upoštevanju neto deviznih učinkov, stopnje obdelave blaga in sestavljenosti storitev ter rasti deviznega priliva v letu 1983. Samoupravna interesna skupnost za ekonomske odnose s tujino bo sproti proučevala učinke izvoznih spodbud ter drugih olajšav za izvoz na konvertibilno področje.

Večjo usmerjenost organizacij združenega dela v izvoz bo SR Slovenija v 1983. letu še naprej podpirala tudi z ukrepi tekoče gospodarske politike:

— oprostitev pri davku iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela bodo veljale za izvoz na konvertibilno področje;

— organizacije združenega dela, ki izvažajo pomemben del proizvodnje, oz. bodo bistveno povečale izvoz na konvertibilno področje, bodo imele možnosti za hitrejšo nominalno rast sredstev za osebne dohodke;

— organizacije združenega dela, ki bodo dosegale večji delež izvoza na konvertibilno področje, bodo združevale sorazmerno manj sredstev za hitrejši razvoj gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo;

— samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje bodo prednostno oskrbovale organizacije združenega dela, ki dosegajo večji delež izvoza na konvertibilno področje.

Za pospeševanje izvoza blaga in storitev ter deviznega priliva s konvertibilnega področja bodo temeljne banke v tekočem poslovanju predvsem s kratkoročnim kreditiranjem prvenstveno dajale kredite za obratna sredstva organizacijam, ki bodo izvažale na konvertibilno področje. Pri tem bodo:

— zagotovile sredstva za vse oblike izvoznega kreditiranja na konvertibilno področje, ob ugodnejših pogojih tako, da bodo več kot 55% sredstev za kreditiranje selektivnih namenov usmerjale v kreditiranje izvoza na konvertibilno področje;

— kreditirale tudi del prihodka, ki izhaja iz izvoznih povračil do njihovega izplačila;

— kreditirale prodajo opreme na domačem trgu le tistim proizvajalcem, ki tudi izvažajo na konvertibilno področje.

Temeljne banke bodo namenile najmanj tretjino razpoložljivih sredstev za nove investicijske naložbe v osnovna sredstva in trajna obratna sredstva za naložbe v izvozno usmerjene programe. Spodbujale bodo samoupravno združevanje akumulacije organizacij združenega dela za čim hitrejšo uresničevanje teh programov.

Pospešeno bomo razvijali gospodarske odnose z državami v razvoju. Pri investicijskih delih v teh državah bo s kvalitetnejšim vključevanjem organizacij združenega dela za čim hitrejšo uresničevanje teh programov.

Vztrajali bomo, da blagovna menjava po obmejnem gospodarskem sodelovanju v 1983. letu poteka v skladu z usklajenimi plani gospodarskih odnosov s tujino. Organizacije združenega dela, ki izvažajo po sporazumih o obmejnem gospodarskem sodelovanju, bodo ustvarjene devize uporabile predvsem za uvoz najnujnejšega reprodukcijskega materiala ter blaga za osnovno oskrbo občanov. Tako bodo organizacije združenega dela, ki izvažajo po Tržaškem in Goriskem sporazumu, dosegale vsaj polovico uvoza v okviru posebej dogovorjenih priorit.

V četrtek, 23. t.m. je predsednik KPO SOZD Iskra Anton Stipančič preredil tradicionalno novinarsko konferenco ob zaključku letošnjega leta. Konferenca so se udeležili številni predstavniki slovenskih uredništev javnih glasil in RTV ter dopisniki jugoslovanskih javnih občil, akreditirani v Ljubljani. Anton Stipančič je navzoče seznanil s poslovanjem Iskre v letošnjem letu in nakazal načrte in perspektive Iskre v naslednjem letu in bližnji prihodnosti.

Roke so spoštovali bolj kot praznike in proste dneve

V petek, 24. t.m. je bila v naši delovni organizaciji CEO skromna slavnost ob odprtju druge faze izgradnje CEO, ki so se je med številnimi gosti in delavci CEO udeležili tudi predsednik republiškega komiteja za industrijo in gradbeništvo ter član IS Herman Rigelnik, predsednik republiškega komiteja za raziskovalno delo in tehnologijo in član IS Erik Vrenko in predsednica skupščine občine Ljubljana-Šiška Anka Tomišek, začel pa jo je, predsednik KPO SOZD Iskra Anton Stipanč.

V svojem kratkem nagovoru je poudaril, da je Iskrina DO CEO ena tistih naših delovnih organizacij, ki ogromno, kar četrtino svojega dohodka vlaga v izboljšanje, ustvarja letno kar 26 milijonov dolarjev izvoza na konvertibilno območje in pri tem samo 30% ustvarjenih stroškov porabi za uvoz repromateriala in nepotrebne opreme. Zato po njegovih besedah menijo v SOZD, da ima CEO najširšem smislu potrebne in široke možnosti razvoja tudi v tehnološkem povezovanju z drugimi Iskrinimi organizacijami, kot so to telekomunikacije, računalništvo, kot delovna organizacija pa jasno kaže na eno izmed možnih prestrukturiranja Iskrinega proizvodnega programa, saj že zdaj ustvarja kar 20% celotnega izvoza v tujino. Sicer pa prav sedanja otvoritev novih proizvodnih in raziskovalnih prostorov kaže, kako pravilna in dalekosežna je bila odločitev CEO, da se opreže na razvoj lastno znanje in ga uspešno

njo laserskih daljinomerov ter pogoje za nadaljevanje zastavljenih novih programov.

Potem ko je podrobneje spregovoril o razvoju in proizvodnji moderne opreme za obrambo, je Marko Štular nadaljeval:

»Kot posebej zanimivo področje naj omenim, da smo se na podlagi tržnih kazalcev odločili tudi za razvoj na področju optičnih komunikacij. Da bi se na tem področju čim bolj osamosvojili, smo začeli z zahtevnimi tehnološkimi raziskavami osvajanja izdelave, oz. proizvodnje optičnega vlakna. V relativno kratkem času smo osvojili poskusno proizvodnjo kvalitetnega optičnega vlakna. Vzporedno razvijamo tudi terminalno opremo za fiber optične zveze, merilno opremo za potrebe PTT, kot tudi njeno proizvodnjo, delamo pa tudi na projektiranju fiber optičnih zvez. Začeli smo tudi z raziskavami na integrirani optiki, to je

nje z uporabo domačega znanja, z ustreznim trudom in angažiranjem delavcev — ob ustrezni podpori širšega okolja, mogoče v relativno kratkem času doseči tudi zavidljive izvozne rezultate.

S ponosom, a tudi z odgovornostjo, ugotavljamo, da smo bili v zadnjih letih najuspešnejši konvertibilni izvoznik v Iskri. Tudi za naslednji dve leti je naša proizvodnja v glavnem že pokrita z izvoznimi pogodbami. Realno lahko pričakujemo, da bomo z novimi pro-

Predsednik KPO SOZD Iskra Anton Stipanč govori zbranim.

grami, ki jih bo ta investicija omogočila, ohranili izvozno usmeritev. Stalna investicija pa bo pri nas še vedno investiranje v znanje, saj edino znanje omogoča konkurenčnost na zahtevnem inozemskem trgu. Res pa je in to moram poudariti, da se v minulih treh letih nismo le povprečno trudili in se nismo le povprečno angažirali. Od vseh in od vsakogar smo pričakovali njegov maksimum.

Objekt faza II. smo zasnovali pred poldrugim letom. Z njim danes pridobivamo 5000 kvadratnih metrov koristne površine, kar pomeni 60% povečanje obsto-

Direktor CEO Marko Štular med govorom.

paraleli mikroelektronike na področju elektrooptike.

Potem ko je navedel proizvodne rezultate v lanskem letu, je Marko Štular poudaril:

»Tudi v letošnjem letu bodo rezultati poslovanja ugodni, saj bomo realizirali izvoz v višini 27 milijonov dolarjev kljub temu, da smo v letošnjem letu pričeli tudi s prvimi dobavami za našo obrambo. Doseženi rezultati lahko služijo za zgleden primer, da je z osvojitvijo moderne tehnologije in proizvod-

Gostje na ogledu novih delovnih prostorov.

Član izvršnega sveta Herman Rigelnik je odprl nove proizvodne prostore CEO.

etvori v proizvodnjo in to takšno visokokvalitetno in moderno proizvodnjo, ki omogoča izvoz iz neznane dežele na najzahtevnejša tržišča razvitega sveta.

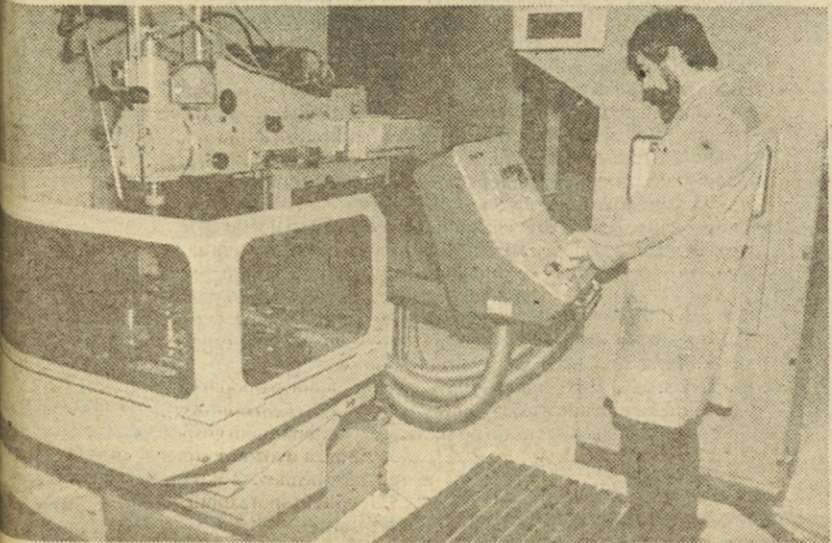
Za njim je spregovoril predsednik KPO DO CEO Marko Štular, ki je najprej toplo pozdravil vse navzoče, potem pa dejal:

»Na žalost ni med nami pomočnika zveznega sekretarja za ljudsko obrambo generalpolkovnika Veljka Radijevića in generalpolkovnika Petra Rabića, predsednika združenja vojne industrije Jugoslavije, ki zaradi višjih sil nista mogla prispeti pravočasno v Ljubljano. Oba sta nam po telefonu poslala čestitke v zvezi z otvoritvijo našega objekta in izrazila podporo našemu programu tudi v bodoče. Ob otvoritvi objekta nam čestita tudi predsednik republiškega IS Janez Zemljarič.»

Ko je nato kratko spregovoril o uspešnem razvoju CEO, je dejal:

»Objekt I, prva faza, v katerem smo danes, smo odprli leta 1979 z namenom, da bi omogočili normalno proizvodnjo laserskih daljinomerov. Vsem prisotnim je najbrž znano, da smo do tedaj delali v povsem neurejenih razmerah. V bilančnem letu 1978 smo pred vselitvijo v nove prostore zaposlovali 211 delavcev in ustvarili dohodek v višini 107 milijonov din, izvoz pa v višini 14 milijonov dolarjev.

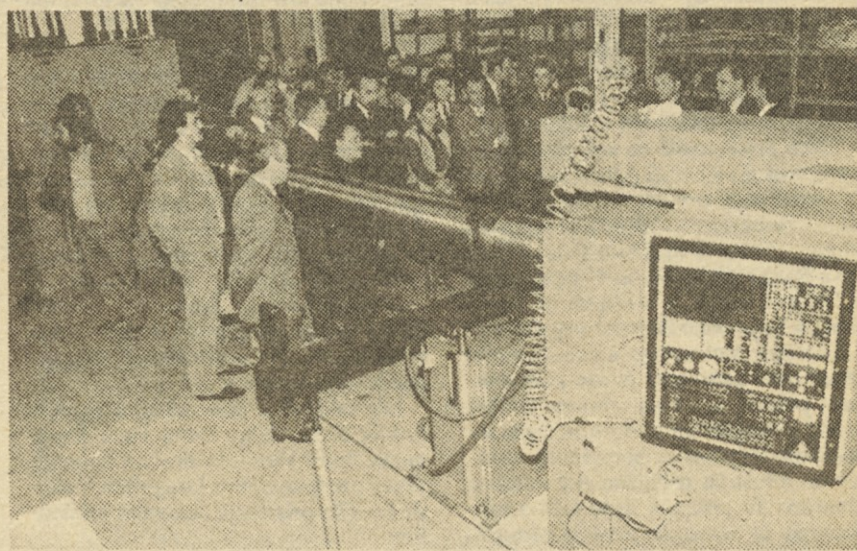
Z objektom II. faze izgradnje CEO, ki ga danes odpiramo pa bomo zagotovili povečane zmogljivosti za proizvod-

Motiv iz proizvodnje v Centru za elektrooptiko.

Gostje med otvoritveno slavnostjo v starem delu CEO.

Oprema v novih prostorih CEO je naj sodobnejša.

nejši Zrak iz Sarajeva in s katerim imamo razvite dohodkovne odnose od začetka naše proizvodne aktivnosti.

Projekt za objekt II je izdelala organizacija Slovenija projekt. Izvajalec pogodbenih del je bil Gradis s kooperantom IMP. Vsi so svoje delo korektno opravili.

Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil vsem DO in inštitutom, s katerimi CEO uspešno sodeluje in sodelovanje z njimi še pogloblja, tako na tehničnem, kot tudi samoupravnem področju v smislu dohodkovnega povezovanja in soinvestiranja v raziskovalno-razvojne naloge.

In na koncu: ne bi želel ustvarjati vtisa, da v CEO nimamo nobenih težav,

da se pri nas vse samo od sebe uredi. Težave imamo. Nehote so splošne narave, to je takšne, ki zadevajo vse gospodarstvo in nekaj specifičnih, ki mogoče izvirajo iz našega tempa, ki, žal, ne ustreza vsem sodelujočim.

Vendar slavnost, kot je današnja, ni primeren kraj in čas za naštevanje težav.

Potem so se vsi udeleženci napolili v novi objekt, ki ga je s simboličnim prerezanjem traku odprl predsednik republiškega komiteja za industrijo in gradbeništvo Herman Rigelnik. Nato so si gostje v spremstvu gostiteljev podrobneje ogledali novi objekt in se seznanili s proizvodnjo in dosežki CEO.

D.Ž.

ISKRA—AVTOMATIKA

Nove možnosti za »elementarje«

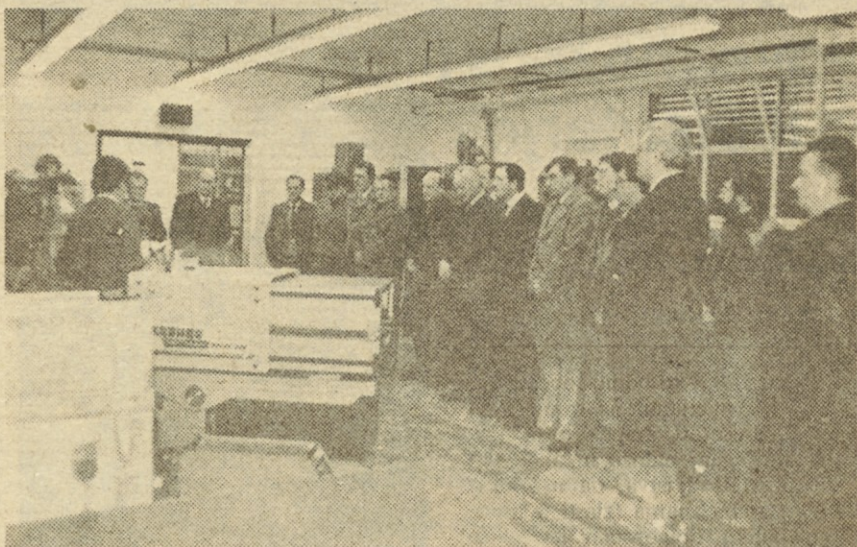
Za praznik JLA smo v Avtomatiki, TOZD RAZVOJNI INSTITUT izročili namenu novo prototipno delavnico in s tem zaključili prvo fazo tistega dela v 1980. letu podpisanega medrepubliškega dogovora o financiranju projekta za potrebe oboroženih sil, na katerega je vezana SOZD Iskra, oz. delovna organizacija Avtomatika TOZD RI. Objekt je bil zgrajen v izredno kratkem času, v šestih mesecih in sicer s pomočjo namenskih sredstev armade, republike Slovenije in lastnih sredstev v višini 13 milijonov 217.000 dinarjev. Od temeljnih organizacij Avtomatike so v projekt vključene: TOZD Releji, TOZD Stikalni elementi, TOZD ELA, TOZD Naprave za energetiko, TOZD Sestavni deli in TOZD Razvojni inštitut. Temeljne organizacije so na osnovi sklepa odbora podpisnic preusmerile sredstva, ki jih združujejo na SOZD Iskra.

Drugo fazo pa naj bi pričeli izvajati po podpisu pogodbe za razvoj naslednje generacije sodobnih, profesionalnih elektromehanskih komponent, ki zahteva interdisciplinaren pristop in vrhunsko merilno laboratorijsko opremo. Kot je ob otvoritvi poudaril predsednik poslovnega odbora TOZD Razvojni inštitut, Jože Pukl, je izdelava prototipa tovrstnega elementa prav gotovo ena od najzahtevnejših faz pri snovanju novega izdelka. Saj mora

biti prototip v vseh podrobnostih popolnoma enak kasnejšemu, dokončnemu industrijskemu izdelku v vseh električnih, mehanskih in klimatskih lastnostih.

Izhajajoč iz tega predstavlja oprema tehnološko naj sodobnejše orodne stroje, ki zagotavljajo najkrajši čas izdelave orodij ob občutno skrajšanem inovacijskem času. Hkrati zagotavlja tudi teh-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Otvoritvi so prisostvovali zveznega sekretariata za ljudsko obrambo, RK za industrijo in gradbeništvo, SOZD Iskra, SGP Gradis ter DO Avtomatika.

30 let Iskrinega predstavništva v Beogradu

Iskrino predstavništvo v Beogradu slavi letos tri desetletja izredno uspešnega dela v našem glavnem mestu — od pionirskih začetkov, ko smo tamkaj odprli leta 1952 prvo Iskrino prodajalno v Jugoslaviji, pa do zdaj, ko je v predstavništvu zaposlenih skoraj 500 ljudi. Ta lep jubilej — o njem smo obširno pisali že pred meseci... so beograjski Iskraši proslavili minuli petekna prijetni a skromni slovesnosti, katere so se udeležili tudi namestnik predsednika KPO SOZD Iskra Ljuban Artič, glavni direktor Iskre Commerce Simon Primožič, direktorji nekaterih Iskrinih predstavništev v Jugoslaviji in drugi.

O tridesetletni prisotnosti Iskre v Beogradu je uvodoma spregovoril direktor beograjskega predstavništva Dragoljub Vuković. Zlasti se je spomnil zadnjih marčevih dni leta 1952, ko je delavski svet Iskre v Kranju sprejel odločitev o otvoritvi Iskrine poslovalnice v Beogradu. Hkrati z njo je 9. maja pred tridesetimi leti začela delovati tudi prva Iskrina prodajalna v Jugoslaviji.

Tako predstavništvo kot prodajalna sta se stikala v palači Albanija nedaleč od sedanjega predstavništva. Pionirji Iskre v Beogradu so bili zdaj že pokojna Velimir Petrovič in Siniša Petrovič ter Sava Ranković, ki je odšel v pokoj pred poldrugim letom, z veseljem in ponosom pa se je udeležil petkovskega slavlja.

Direktor Vuković je v nadaljevanju orisal rast, usmeritev in vse pomembnejši položaj Iskre na srbskem tržišču — od nekaj deset milijonov dinarjev prodanih izdelkov in opravljenih storitev do letošnjih približno pet milijard dinarjev. Ta podatek je še toliko zgovornejši, če vemo, da so se iz beograjskega predstavništva ločila predstavništva v nekaterih drugih krajih Srbije, kot na primer v Novem Sadu, Prištini in v Nišu. Prostorsko problematiko teh novih predstavništev, pa tudi kadrovska vprašanja, so v začetku reševali neposredno z Beogradom.

Iskrino beograjsko predstavništvo deluje zdaj kar na 13. različnih lokaci-

jah. Nedvomno takšna razstresenost ne koristi dobremu poslovanju. Večino prostorov imajo v najemu, stroški za plačevanje najemnine pa so vsak mesec dobesedno astronomski — 1,2 milijona (novih) dinarjev.

Vodja beograjskega predstavništva Dragoljub Vuković se je po podrobnem orisu minulih treh desetletjih Iskrine prisotnosti v glavnem mestu dotaknil tudi prihodnje usmeritve tamkajšnjega kolektiva, zlasti pri najtesnejšem spremljanju Iskrinih teženj po prestrukturiranju proizvodnih programov in preusmeritvi na področje profesionalne elektronike in elektrotehnike.

V nadaljevanju slovesnosti je slavljence pozdravil glavni direktor Iskre Commerce Simon Primožič. Njegov govor objavljamo v celoti.

Ob zaključku slovesnosti sta predsednik Delavskega sveta Iskre Commerce Peter Virant in direktor beograjskega predstavništva Dragoljub Vuković izročila priznanja delovnim jubilan-
tom.

Dvajset let so v Iskri zaposleni Ljubisa Lazović, Branimir Aleksić, Vukota Samardžić, Miroslav Čolović, Miroslav Janković in Steva Milošević.

Deset let so v Iskri zaposleni: Svetislav Savić, Milivoje Janković, Dobrila Stojanović, Veličko Antonijević, Dušan Krstić, Slobodan Jocić, Leposava Jevtović, Branislava Senader,

Rajna Stojanović, Vlajko Stanković, Miroslav Bažant, Živojin Jotić, Dragomir Jovanović, Dušan Miljković, Radiša Milošević, Jovan Zrnčić, Jelena Petrović in Krpina Marinko.

Lado Drobež

Nagovor ob 30-letnici Iskre v Beogradu

Drage tovarišice in tovariši, delavke in delavci Iskre v Beogradu, dragi gostje!

Vesel sem, da vam ob tridesetletnici delovanja Iskre v Beogradu prinašam pozdrave dveh tisoč sodelavcev iz Iskra Commerce in trideset tisoč sodelavcev iz vse Iskre — ter še posebej čestitke vsem, ki danes praznujete desetletnico, dvajsetletnico in celo tridesetletnico dela v Iskri.

Zagotovo ni prav, če se preveč oziramo v preteklost in premalo v pri-

Direktor beograjskega predstavništva Dragoljub Vuković med govorom.

hodnost; kajti živeti hočemo v jutrišnjem in ne v včerajšnjem dnevu.

Vendar mislim, da takšen očitek ob tridesetletnici Iskre v Beogradu ne velja, saj je bil Iskrin pogled v vseh teh letih usmerjen vselej naprej in nikdar nazaj.

Pred tridesetimi leti je v Iskri že deloval eden prvih delavskih svetov v naši deželi — takrat, ko je bilo samoupravljanje še neizdelana ideja. V časih pomanjkanja, distribucije in plana se je Iskra prav med prvimi jugoslovanskimi industrijami odločila, da razširi svoje poslovanje in svojo navzočnost ne le v Beogradu, temveč po vsej Jugoslaviji. — Iz takratne zamisli je zraslo današnjih 16 Iskrinih filijal, 38 industrijskih prodajal in 37 servisnih centrov ter vrsta proizvodnih obratov, montažnih in projektivnih skupin.

Pred malo več kot dvajsetimi leti je iz dela slovenske elektroindustrije z združitvijo nastala osnova današnje Iskre. — Takrat, ko je bila že skoraj vsa dejavnost jugoslovanske industrije usmerjena skoraj izključno na domače tržišče, se je Iskra odločila, da si svojo bodočnost zagotovi na mednarodnem trgu. — Pred dvajsetimi leti je bil izvoz Iskre malo čez 2 milijona dolarjev, letos pa okrog 210 milijonov dolarjev, pred dvajsetimi leti je začel v New Yorku delovati prvi Iskrin predstavnik, danes ima Iskra v svetu 12 trgovinskih podjetij in 11 predstavništev. Na področju, kjer delujejo ta podjetja in predstavništva, izvozi Iskra čez 90% vsega svojega izvoza ali čez 30% obsega vse proizvodnje.

V šestdesetih letih je Iskra utrdila svoje enotne poglede na ves jugoslovanski trg in na ves svetovni trg ter si z ustanavljanjem več kot deset novih tovarn in obratov v domovini nabrala dragocene izkušnje v decentralizaciji proizvodnje.

Pred desetimi leti se je Iskra odločila, da po izkušnjah v domovini tudi na tujem utrdi svojo prisotnost ne le s trgovanjem, temveč tudi s proizvodnjo. Pred desetimi leti je Iskra prevzela prvo tovarno v tujini, danes pa teče proizvodnja Iskre v lastnih tovarnah ali pa po licencah v Italiji, Švici, Ekvadorju, Španiji, Turčiji, Egiptu, Indiji.

Danes v zaostrenih pogojih gospodarjenja v vsem svetu, so se organizacije združenega dela v Iskri s samoupravnim sporazumom odločile, da po finančni plati povežejo vsa Iskrina podjetja v tujini v enotno vodeno organizacijo, ki bo manj odvisna od državnih meja in pritiskov mednarodnega kapitala. — V domovini pa se Iskra na dohodkovnih in poslovnih osnovi še tesneje, kot doslej, povezuje z vrsto sorodnih organizacij združenega dela.

Jubilanti 10-letnega dela.

Jutrišnji dan prinaša izziv in grožnjo tretje industrijske revolucije v svetu in, pri nas, Zaostati za vse bolj dinamičnim razvojem družbe in tehnologije pomeni ne samo zapravljen priložnosti, temveč manjšo uspešnost in propad. V odločilne tehnologije, zlasti v mikroelektroniko, laserje in računalništvo je Iskra že investirala preko 200 starih milijard, v razvoj in raziskave pa je Iskra samo letos vložila preko 180 starih milijard. — Proizvodnja in trženje kompleksnih sistemov zavzema vse večji delež v realizaciji Iskre.

Takšni so desetletni mejniki v Iskrini zgodovini in s ponosom se oziramo nanje, saj so bili vselej predvsem potkazi v bodočnost.

Tovarišice in tovariši!

Delovanje filijale Iskre v glavnem mestu Beogradu je neločljivo vtakno v enotne Iskrine poglede na delovanje v domovini in v tujini Iskrina filijala v Beogradu je odigrala avantgardno vlogo pri vraščanju Iskre v enotni jugoslovanski prostor. Iz te filijale so nastajale nove: v Skopju in Titogradu, v Nišu, Prištini in Novem Sadu — ob njih pa servisni centri in industrijske trgovine. — Ob beograjski filijali je zrasla vrsta dejavnosti Iskre, ki imajo pretežno proizvodni ali storitveni značaj: zlasti projektivna in montažna skupina v Beogradu, pa enote na področju računalništva, avtomatizacije in še marsikaj.

Filijala Beograd pa ni samo največje poslovno in koordinativno središče v Iskrinih dejavnostih izven Slovenije, vselej je bila, je in tudi ostane Iskrina ambasada. Preko nje se kupujejo povezave z drugimi organizacijami elektronske in sorodne industrije v Jugoslaviji:

preko nje poteka živo sodelovanje med Iskro in številnimi organi federacije; Beograd je okno Jugoslavije in Iskre v svet.

Takšne vloge Iskrine enote v Beogradu in širom po Jugoslaviji ne bi mogle opravljati, če ne bi uživale resnične naklonjenosti in gostoljubja družbenih in gospodarskih okolij, kjer delujejo. Globoka zraščenosť Iskre z okolji v vseh petih republikah in obeh pokrajinah, še prav posebej pa v glavnem mestu Beogradu, je najboljši dokaz, da so ustavna določila o enotnosti jugoslovanskega gospodarskega in političnega prostora zrasla iz združenega dela in za interese združenega dela.

Ko slavimo tri desetletja delovanja Iskre v Beogradu, slavimo predvsem tiste, na katerih sloni in je slonelo: vse delavce filijale Iskre v Beogradu in vse tiste, s katerimi so sodelovali v Iskri in izven nje.

Spoštljivo sklanjamo glavo v spomin tistih, ki so odšli: prvega direktorja Iskre v Beogradu inženirja Ajdačića, pa direktorja Smiljana Pečjaka, ki je odtod odpiral Iskri širša obzorja in žal še tolikih drugih. Njihovo delo je vtakno v naš jutrišnji dan.

Danes slavimo celo vrsto dvajset in desetletnih jubilejev Iskrašev v Beogradu: za njimi so tisoči in celo več kot deset tisoč dnevi zvestobe in pripadnosti velikemu Iskrinemu kolektivu, predanosti zamislim in vztrajnosti v težavah.

Vsem in vsakemu izmed njih veljajo moje in naše in nas vseh čestitke ob dobro in zvesto opravljenem delu ter želje za uspešen jutrišnji dan.

Jubilanti 20-letnega dela.

Slavnost je obogatil nastop pevskega zbora KUD Branko Krstanović.

Nove možnosti za »elementarje«

(Nadaljevanje s 3. strani)

nično-tehnološko neodvisnost in tržno-programsko konkurenčnost, kar je v tem trenutku, še bolj pa za jutrišnji dan izrednega pomena za temeljne organizacije-elementarje. Prav zaradi razvojnega zahtevnega pristopa bomo v tem delu procesa sodelovali tudi z zunanjimi institucijami, z Institutom za elektroniko in vakuumsko tehniko.

Druga faza naj bi bila predvidoma zaključena do konca 1986. leta. Sredstva za razvoj in kontrolno opremo so zagotovljena, naši napori pa so usmerjeni v to, da bi v prvem trimesečju 1983. leta zagotovili tudi sredstva za redno proizvodnjo.

S.D.

K doseženemu uspehu je čestital Fedor Gregorič, pomočnik sekretarja Republiškega komiteja za industrijo in gradbeništvo (v sredi).

Nadaljujemo skupno pot

Znano je, da je v Iskri področje mikroelektronike predmet sistematičnega razvoja že desetletja, saj je bila sestavni del dolgoročne razvojne strategije že pred dvajsetimi leti. Že leta 1974 pa se je ideja na tem področju začela ureničevati v obliki projekta mikroelektronike v Iskri. Njen poseben pomen je bil v Iskri izražen tudi s tem, da je Iskra mikroelektroniko obravnavala kot prednostni projekt. To je tudi razumljivo, saj mikroelektronika predstavlja v Iskrinih dejavnostih tehnološki preobrat. Z njo bo zrevolucionirana tehnologija ne le v Iskrinih OZD, temveč bodo posledice in učinki tega projekta v bodoče segli tudi širše v naš gospodarski prostor. Zato je mikroelektronika po svoji naravi in vplivu na tehnološki razvoj infrastrukturne narave.

Razvoj mikroelektronike pa je sedaj dosegel fazo, ko se formira v samostojno delovno organizacijo in razvije vse potrebne razvojne proizvodnje in poslovne funkcije. Projekt mikroelektronika se je tako znašel v eni izmed novih razvojnih faz, ko se spreminja značaj planov, njihova prioriteta in ko se tudi cilji opredeljujejo na drugačen način.

Razumljivo in tudi nujno je, da se v takem trenutku pojavljajo dileme in odprta vprašanja, kako urediti za nadaljnji razvoj posamezna konkretna področja dela. Eno izmed takih vprašanj je bilo predmet diskusije na sestanku predstavnikov DO Mikroelektronike in Razvojnoro-ziskovalnega laboratorija pri Elektrotehniški fakulteti v Ljubljani, ki so se ga udeležili tudi poslovodni in družbenopolitični delavci SOZD Iskre pretekli teden v Ljubljani.

Osrednji predmet razprave na tem sestanku je bilo vprašanje načina urejanja nadaljnjih odnosov in sodelovanja med laboratorijem EF in DO Mikroelektronika. Vprašanje se je sprožilo po eni strani zaradi zagotovitve kontinuitete sodelovanja omenjenega laboratorija EF z Iskro na področju mikroelektronike, po drugi pa zaradi logične in nujne potrebe DO Mikroelektronike po razvojni dejavnosti. Prevladala je ocena, da je zagotovitev nadaljnega sodelovanja z laboratorijem, ki ima velike zasluge za ves dosednji razvoj mikroelektronike, logična in normalna, saj je za regeneracijo znanja potrebna ustvarjalna in raziskovalna svoboda, za katero so podani potrebni pogoji le v laboratorijih v okviru fakultete. To pa, seveda, v ničemer ne

ovira polnega razmaha razvojne dejavnosti v proizvodnih DO.

Pomen ustrezne organizacijske in konceptualne rešitve izhaja že iz dejstva, da gre v tem primeru za izjemno velik investicijski projekt (gre za 125 milijardno investicijo), kar seveda zahteva natančen program in jasno izdelana pravila igre, ki morajo — po eni strani — zavezovati oba partnerja, po drugi strani pa morajo biti urejena po samoupravnih poti v samoupravnih sporazumih. Prav samoupravni sporazum pa naj bi bil, kot je poudaril predsednik KPO SOZD Iskra Anton Stipančič, poročni list, ki partnerjema ne dovoljuje skokov čez plot.

Na sestanku so se zato dogovorili, da bodo skupno izdelali program dela, ki bo v celoti in v podrobnostih opredeljeval nadaljnje odnose med obema partnerjema.

Mara Ovsenik

Popravek

V poročanju z volilno programske konference ZSMS SOZD Iskra v 47. številki glasila, se je v tekstu pod vmesnim naslovom: »Je sedanje nagrajevanje ustrezno?« pojavila napaka v zadnjem stavku prvega odstavka. V Semiču namreč menijo, da razpon med najnižjim in najvišjim OD ni premajhen, temveč prevelik. Ker gre za vsebinsko razliko, se v imenu tiskarskega skrata opravičujemo!

Natančno delo in veliko znanja

Nedvomno je mikroelektronika pogoj za prestrukturiranje proizvodnje v Iskri, hkrati pa tudi eden tistih temeljev, na katerih bo slonela moderna in napredna proizvodnja elektronike v bližnji prihodnosti. Vse to je narekovalo tudi Iskri, da je že pred leti začela z gradnjo nove tovarne mikroelektronikskih vezij. Načrtovane želje zdaj postajajo resničnost. Zato smo se obrnili na IPO DO Mikroelektronika Iva Baniča, da bi nam pred startom nove tovarne povedal nekaj več o dosedanem delu in pripravljenosti mikroelektronike na začetek obratovanja.

V začetku prihodnjega leta bo pričela z delom vaša samostojna proizvodna delovna organizacija, saj je njena izgradnja kot je slišati, končana. Ali boste z vašo proizvodnjo v prihodnjem letu že ustvarjali dovolj dohodka, da bo bilančno stanje izravnano?

»Res je naša delovna organizacija sedaj še v ustanavljanju. Do tega, da bi iz TOZD Mikroelektronika nastala nova delovna organizacija je pravzaprav prišlo zaradi različne narave dela DO IEZE, ki se kot proizvajalka sistemov v proizvodnem procesu vendarle bistveno razlikuje od narave procesa našega dela. Seveda bomo nekaj stičnih skupnih točk vendarle še imeli.

Seveda mora najprej steči celoten postopek konstituiranja. Dokler pa ne bo stekel tehnološki proces, še ni osnove za dohodek. To pomeni, da ni ne tekočih izgub in ne skladov. Zaenkrat se vzdržujemo z montažo, testiranjem in načrtovanjem vezij. Dodatno pa bo naš prehod leta stekel tehnološki proces.

Takšen zagon traja dva do tri mesece, dokler ni proces povsem utečen. Stroški pa so tudi v tem času enaki kot v času normalne proizvodnje.

Koliko pa je stala izgradnja?

»Investicija je dosegla približno vsoto ene milijarde dinarjev. Ocena obratovalnih stroškov je sicer že narejena, in prav zato upamo, da se bomo do konca naslednjega leta nekako ujeli in bomo zato lahko zadovoljni, če bo naš saldo pozitiven.

Seveda skušamo vselej ravnati kar se da gospodarno. Pri tem pa je kljub vsemu treba povedati, da nekaterih stroškov pač ne moremo zmanjšati, tako npr. klimatskih naprav ni moč izklopiti, dionizirana voda, ki jo porabimo dvanajst kubičnih metrov na uro, mora biti prečiščena, brez bakterij in brez delcev, brez tega pač pri nas ne gre. V končni fazi sicer nameravamo uvesti trizmenosko delo v procesu, predvsem tehnološko delo pa tudi v montaži predvidevamo najmanj dve izmeni.

Proizvajali bomo predvsem integracijska vezja v MOS tehnologiji. Tehnologijo obvladamo, P + N kanal in kompleksnari C-MOS in supe C-MOS tudi. Tudi tenkoplastna hibridna vezja z najvišjo stopnjo zahtevnosti znamo delati. Sicer pa bomo delali izključno vezja po naročilu in sicer zahtevna vezja z obširno stopnjo integracije, ki so prav zato zelo draga. Izdelujemo jih v unipolarni tehnologiji, ki pa kot taka rabi zelo malo energije. Oprema je zelo sodobna, razlika z EI Nišem pa je v tem, da imamo mi svoje načrtovalce, sami izdelujemo maske in tudi vezja po naročilu. Niš pa ima le standardizirano proizvodnjo in ne proizvaja mask.

Za tako zahtevno tehnologijo so gotovo potrebni visoko usposobljeni kadri. Ali jih imate dovolj?

»Dobrih kadrov vedno primanjkuje, čeprav moramo poudariti, da je pri nas kadrovska sestava zares dobra, saj imamo kar tretjino ljudi z visoko izobrazbo. To so zelo sposobni in dobro šolani kadri, nekateri so bili tudi že na enoletnem šolanju pri ustreznih firmah. Seveda pa sodelujemo še naprej s fakulteto za elektrotehniko in elektroniko. Ta ima niz sposobnih in šolanih kadrov (ne nazadnje na konkretni opre-

mi). Skupaj je intelektualna kapaciteta takšna, da bo lahko nadvladala probleme, s katerimi se bomo med delovnim procesom srečevali. V bodoče pa bomo potrebovali še več kadrov z visokimi in najvišjimi strokovnimi nazivi, zato bomo vodili aktivno štipendijsko politiko tudi zunaj hiše in podpirali podiplomski študij.

Vsak nov zagon proizvodnje je nedvomno povezan tudi s težavami. Tudi vi se jim gotovo niste mogli izogniti?

»Večino težav, bilo pa jih ni malo, smo torej dosledno uspešno rešili. Srečevali pa smo se od najbolj banalnih problemov (ni bilo dovolj tople vode, da bi pognali klimatske naprave, ali pa voda ni bila dovolj pod pritiskom) pa tja do problemov, ki jih moramo rešiti sami. Pri tem mislim na uporabo nove opreme, ki ima nemalo pomanjkljivosti, le-te pa se izražajo v najbolj kritičnih trenutkih. Vsa oprema je uvožena, zato bomo še dolgo odvisni od tujih dobaviteljev; to pa predstavlja problem tudi pri odpravljanju pomanjkljivosti pri komunikacijah. Le-te so dolge in zato bi bil na tej relaciji potreben dolgoročen poseg. Mnogokrat namreč uvažamo veliko sklopov rezervnih delov, kajti ne moremo si privoščiti, da bi, na primer, zaradi uvožene kartice, ki stane 10 dolarjev, obstal del opreme, vreden 5000 dolarjev.

Vsi pa vemo, kako je postopek uvoza zapleten in enak za enostavne in zapletene uvožene dele. Seveda pa nam to povzroča veliko preglavic in škod. In ko oprema stoji, ni dela in ni dohodka. Vse kaže, da bomo še dolgo odvisni od uvoza, na primer nekaterih kislin, ki morajo ustrezati standardom po sestavi in fizičnih lastnostih (Electronic grade). Te namreč morajo imeti 99,999% čistost, biti pa morajo po predpisih tudi brezprašne. Pri nas jih ni, tudi plini, ki jih proizvodnja zahteva in, ki jih pri nas ni možno dobiti, so vezani na uvoz. Dušik, vodik, kisik in dionizirano vodo, ki je, kot sem že omenil, eden glavnih parametrov uspešne proizvodnje, proizvajamo sami, druge procesne pline, ki so brezprašni, pa uvažamo.

Skratka, za proizvodnjo vezij rabimo vodo, dušik in dobro klimo. Če to imamo, proces lahko izvedemo. V procesu pa bomo izdelovali polvodniške materiale - rezine in sicer 4 inch (100 mm) rezine, debele 600 mikronov. Nekaj 10 tisoč teh rezin na leto bomo proizvedli, čeprav zaenkrat proizvodnje še ni. Za naslednja leta pa se dogovarjamo za sodelovanje tudi s TOZD Polprevodniki v Trbovljah, ki edina v Iskri proizvaja polprevodnike.

Kako pa je z ohišji? Ali jih boste nabavljali doma?

»Proizvodnja ohišij je zelo zahtevna. V TOZD Keramika se sicer pripravljajo na to, da bi pričeli vlagati v proizvodnjo ohišij za mikroelektroniko, vendar zaenkrat proizvodnje še ni, zato dve in tri plastna ohišja uvažamo, prav tako pa uvažamo tudi plastiko za ohišja.

In za konec: koliko uvoženega reprodukcijskega materiala za proizvodnjo mikroelektronikskih vezij potrebujete?

»Uvoz moramo spraviti v razmerje s končno vrednostjo proizvodov. Uvoženi delež je v velikostnem razredu 15% vrednosti proizvoda, ostalo je

dodano domače znanje. Seveda pa se ob tem pojavljajo tudi izdatki deviznega značaja, ki nimajo direktne povezave s proizvodnjo — na primer uvoz rezervnih delov, redni vzdrževalni posegi ipd. In čeravno je ta znesek še znošen, pomeni vendar skupno z repromaterialom do 30% cene celotnega vezja. Potem upoštevamo še domače stroške proizvodnje takih vezij, ki terjajo veliko energije (priključna moč je 3 megavate... izredno veliko vložnega dela v proizvod pa je ročnega in umskega dela. Že načrtovanje vezij samo je drag proces.

Zaradi opreme (to so zahtevni računalniški sistemi), spremljajoča oprema, na kateri delamo (graf procesorji), je draga in zahtevna. Oprema je treba redno vzdrževati in z njo lahko delajo zares kvalificirani ljudje.

Del procesa, kjer se proizvaja rezina, opravljamo na avtomatiziranem nivoju — spreminjamo molekularno in atomsko strukturo materialov, to pa zahteva natančno delo in seveda ljudi, ki s tako opremo znajo delati. Mara Ovsenik

Obletnica prve pokrajinske konference

V četrtek, 23. decembra, je bila v novogoriškem kulturnem domu slavnostna akademija ob 40-letnici prve pokrajinske konference komunistične partije Slovenije za Primorsko. Slavnostni govornik na akademiji je bil sekretar predsedstva CK ZK Slovenije Miha Ravnik, slavnosti pa se je udeležilo tudi večje število novogoriških Iskrašev.

Iz bürne zgodovine narodnoosvobodilnega boja na Primorskem smo izluščili kratek povzetek.

Narodnoosvobodilni boj na Primorskem do konca leta 1942 tako po obsegu, kot v kakovosti ni dosegal boja v drugih slovenskih pokrajinah, predvsem na Dolenjskem in Notranjskem, kjer je bila že skoraj docela razpredena organizacijska mreža OF slovenskega naroda in je obstajalo osvobodjeno ozemlje.

Politično delo v Slovenskem Primorju je slonelo na posameznih aktivistih, ki so pridno in vztrajno delali ter prebujali primorsko ljudstvo.

Novi pokrajinski komite KPS, ki so ga sestavili aprila 1942 (sekretar Tomo Brejc) je pričel z organizacijskimi pripravami za razširitev posameznih žarišč osvobodilnega gibanja v široko in trdno mrežo celic in komitejev KPS in odborov OF, pri delu pa ga je oviralo hudo pomanjkanje usposobljenega političnega kadra, ki ga ni mogla nadomestiti tuji vojaški in politična pomoč osvobodilnega gibanja iz središčnih slovenskih pokrajin.

Sadove prizadevnega dela sta dala poletje in jesen 1942. To je pokazala uspešna mobilizacija v Vipavski dolini in na Krasu. Sredi avgusta 1942 je bil na Vitovljah nad Ozeljanom ustanovljen prvi primorski bataljon Simona Gregorčiča, oktobra je na Goriškem prišel Loški odred, ki se je ob prehodu meje preimenoval v Soškega (komandant Mirko Bračič, politkomisar Dušan Pirjevec-Ahac). Naslednji mesec je prišel dr. Aleš Bebler kot politični in vojaški poverjenik CK KPS in IOOF slovenskega naroda. Dejstvo, da je bilo primorsko ljudstvo KPS in OF slovenskega naroda splošno vdano, organizacijsko pa še ne zažeto ter prispela pomoč, sta naravnost zahtevala pokrajinsko konferenco KPS za Slovensko Primorje.

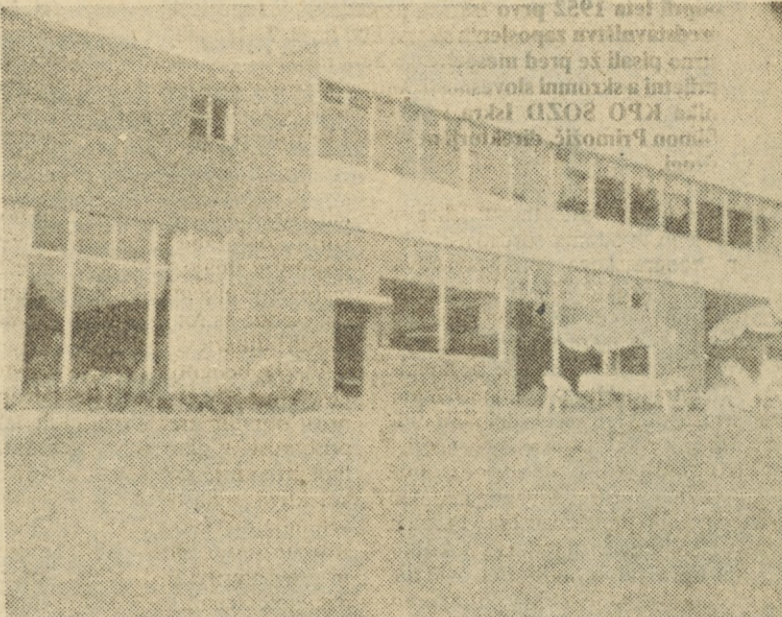
Ta, šteli so jo za prvo, je bila 4. in 5. decembra 1942 v cerkvi Sv. Katarine na Vrhu pri Braniku na Goriškem (Rihemberk) in jo je vodil dr. Aleš Bebler. Konference se je udeležilo 16 tovarišev (med njimi dr. Aleš Bebler, Anton Velušček, Darko Marušič, Avgust Dugulin, Avgust Spacapan, Julij Beltram, Bojan Stih, Andrej Kumar, Srečko Čebren, Ivan Kosovel, Martin Greif, Vidko Hlaj) iz srednjega in južnega dela Slovenskega Primorja.

Delegati iz severne Primorske pa so imeli konferenco v noči med 22. in 23. decembrom 1942 v Kanalskem Lomu (navzoči so bili: Franc Šavli, Ferdo Kravanja, Jaka Stucin, Jaka Platiše, Albin Kovač, Adrijan Kumar, Franc Jakopič, Tone Bavec, Emil Filipčič).

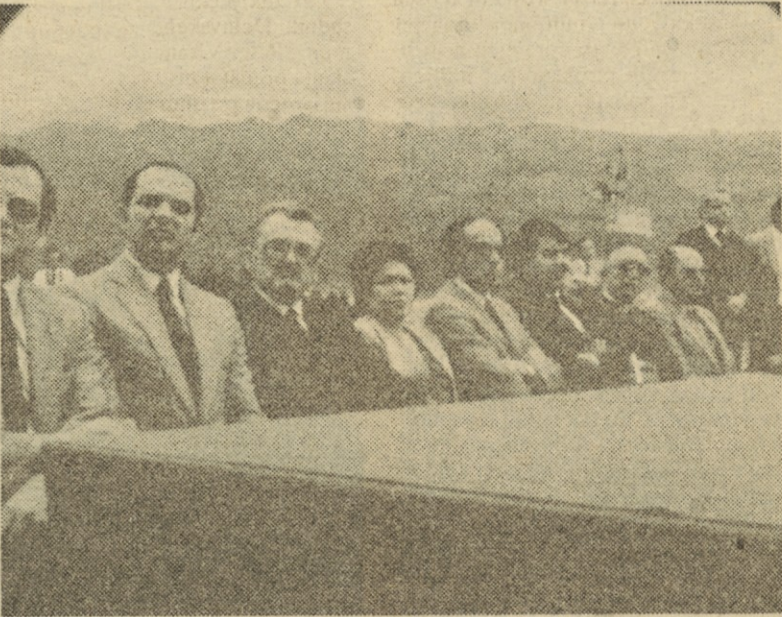
(Nadaljevanje na 8. strani)

Posnetki iz daljnega Ekvadorja

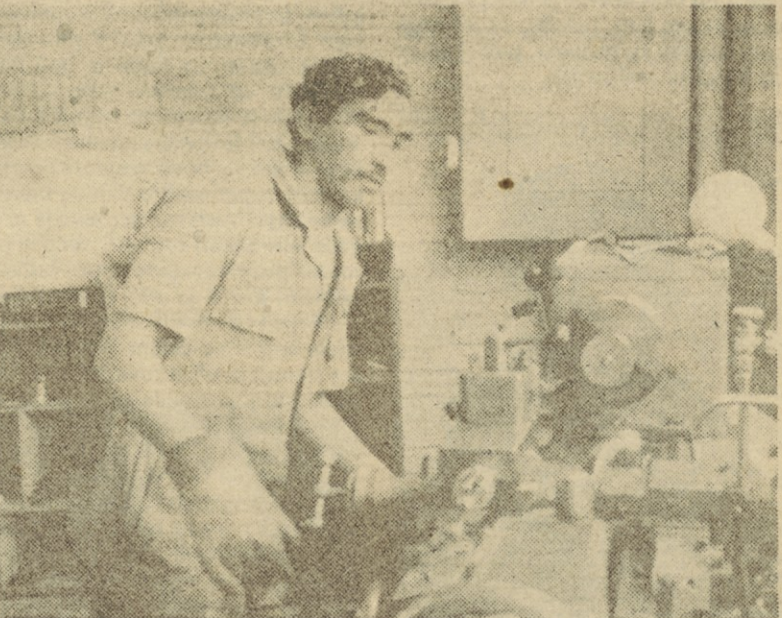
Kot smo že poročali, so v Quitu, v glavnem mestu Ekvadorja 2. decembra t.l. odprli novo tovarno električnega ročnega orodja Iskraemec. To pot objavljamo še nekaj posnetkov s slavnostne otvoritve nove tovarne v Quitu.

Novo poslopje Iskraemec v Quitu, o čemer smo podrobneje pisali v naši prejšnji številki.

Posnetek z otvoritvene slavnosti v Quitu: poslovni partnerji v Andskem paktu, jugoslovanski veleposlanik Bogdan Izoski s predstavniki SOZD Iskra.

Delavec, domačin ob sodobnem obdelovalnem stroju v novi tovarni »Iskraemec«.

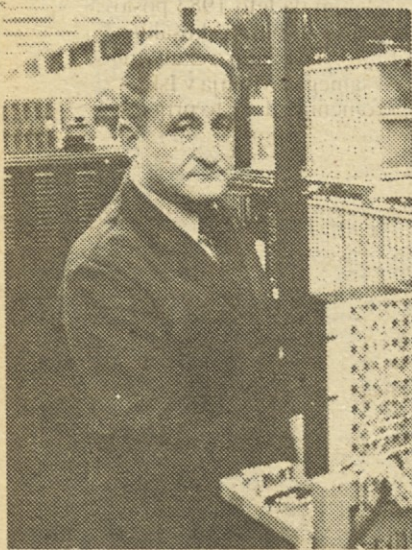

To je delen pogled na sodoben del Quita, glavnega mesta Ekvadorja.

Nov transportni stalazni voziček je velika pridobitev v TOZD Feriti v IEZE. Stari voziček je zaradi velikih dimenzij zavzel daleč več prostora. Tako so pridobili večjo možnost manipulacije, izkoristek prostora je 250% večji, kar močno vpliva na racionalno izrabo peči in s tem na storilnost. Novi voziček je inovacija Dušana Fratine, izdelali pa so ga doma v potrebni količini seveda. V praksi se dobro obnese.

Konec poslovnega leta je vselej lepa priložnost za pogled na pretečeno in prihajajoče. To pot smo povprašali nekaj naših delavcev, kako ocenjujejo minevajoče leto in kaj si obetajo od leta 1983. Zaupali so nam naslednje svoje misli:

FRANC BAJŽELJ, TOZD ATC — kontrola: »V prvih mesecih letošnjega leta smo se otepal s težavami okrog pomanjkanja materiala in komponent, zato smo v prvem trimesečju zastavljeni plan slabše dosegali. V naslednjih mesecih se je položaj začel izboljševati. Določeni problemi so se pojavili ob prizadevanjih za novo samoupravno organiziranost naše TOZD, oz. DO Telematika, v kateri so se mnogi naši delavci zelo aktivno vključili. Vendar menim, da so imeli zaradi tega nekoliko manj časa za težave v proizvodnji, saj le-ta v tistem obdobju ni dobro tekla. Na področju zasebnih telekomunikacijskih sistemov smo v preteklem letu dosegli nekoliko slabše rezultate, boljše pa je bilo v proizvodnji javnih sistemov. Lepe uspehe smo dosegli tudi na področju izvoza, čeprav predvsem na klinično področje. Za tak rezultat so morali n.pr. delavci na liniji vtičnih enot delati v treh izmenah. Tudi sicer smo si vsi delavci prizadevali, da smo izpolnili pogodbene obveznosti do kupca iz Sovjetske zveze, saj bi bilo v nasprotnem primeru pod velikim vprašanjem naše nadaljnje delo za izvoz v to deželo. Posebej smo se angažirali pri vpeljavi proizvodnje nove elektronske zasedbe telefonske centrale ISKRA 2000/020. Proizvodnja teh central, bo pomembno odvisna od uresničevanja našega plana v prihodnjem letu. Izdelki, oz. objekti so pravzaprav že prodani, potrebna je le še uspešna realizacija.

Olga Beseničar, TOZD TV, Pržan: »Moja glavna bojazen za prihodnje leto je povezana z dobavami repromaterialov za našo proizvodnjo. To bi se moralo urediti, da nam ne bi bilo več treba delati v sobotah, v več izmenah ob koncu tedna, med tednom pa bi stali, ker materiala ne bi imeli. Če bi to uspeli urediti, bi bilo tudi planirati lažje pa tudi vzdušje v kolektivu bi bilo drugačno!«

David Faganel, delavec na liniji polovnega čevlja v tovarni velikih zaganjalnikov: »V Avtoelektriki sem sicer zaposlen že dolgo leto, priznam pa, da sem nad samoupravno in tehnološko organiziranostjo prijetno presenečen. Zato se nisem niti preveč čudil, ko sem pred dnevi izvedel iz dnevnega časopisja, da

Vili Zrim, TOZD TV, Pržan. »Menim, da bodo obremenitve, kakršne družbenopolitična skupnost nalaga združenemu delu v prihodnjem letu, prehude, da bodo še bolj zožile možnosti za uspešno gospodarjenje. Novo leto je tu, a jasnih izhodišč za delo v letu 1983 še vedno nimamo, samo slutimo lahko, da bodo nekatere družbene zahteve zopet močno ovirale naša prizadevanja. Vseh razmer seveda ni mogoče spremeniti čez noč, vendar pa bi morali pričeti drugače pojmovati odgovornost, kot si jo zdaj predstavljamo. Glede bencinskih omejitev v prihodnjem letu si ne delam prevelikih skrbi saj stanujem blizu tovarne in mi avtomobil služi le za nedeljske vožnje. Teže pa nas bodo prizadele druge omejitve osebne porabe. Ne toliko nas starejše, kot mlade, ki si šele pričenjajo urejati življenje, družine. Upam, da naglo zagotovanje pasu ne bo prineslo nemirov v družbi, kakršnih je že po svetu več kot dovolj. Morda bo leto 1983 le prineslo kaj več strpnosti in manj rožljanja z orožjem?«

smo kot delovna organizacija že 10. decembra dosegli letošnji izvozni plan in, da bo ob zaključku leta že krepko presežen. To pa je v tem zaostrenem gospodarskem položaju že nekaj. In kaj si želim v novem letu. Predvsem seveda to, da bi imeli kaj delati, da bi dobro prodajali narejene izdelke in da ne bi manjkalo materiala. Le tako bomo namreč zadovoljni vsi, še posebej mi mladi, ki ne vemo kam z energijo.«

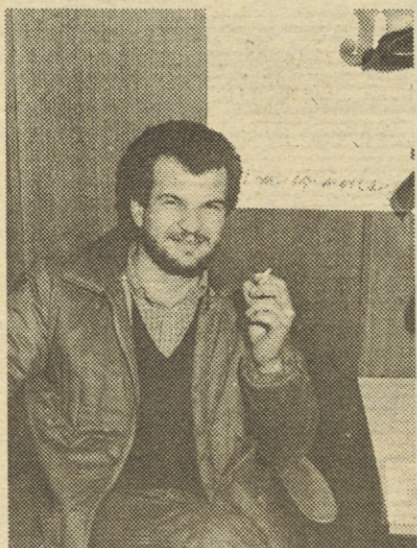
Anica Prestor, delavka v tiskarni Tovarne števec: Po 33 letih dela v Iskri je Anica Prestor še vedno zadovoljna z delom, ki ga opravlja. Najstarejša je v oddelku, vendar je vedno dobre volje kot tudi sodelavci, zato se dobro razumejo. »Za razliko od drugih letos nisem imela težav zaradi pomanjkanja bencina. Doma sem iz Srednje vasi pri Senčurju, na delo pa se vozim z avtobusom. Kriza pa je občutna pri denarju, saj se vse draži. Tare nas tudi pomanjkanje plina. Sedanja gospodarska kriza nekatere preveč prizadene, ker so razlike med osebnimi dohodki prevelike. Tisti, ki smo preživeli vojne čase, se pomanjkanja dobro spominjamo, drugače je z mlajšimi — boli me, ko vidim, kako ljudje delajo s kruhom.

V tiskarni imamo člane ZSM, ZK in delegata delavskega sveta, zato smo o vseh pomembnih vprašanjih pravočasno obveščeni. Rada prebiram Iskro in Kibernetiko. Zadovoljna sem tudi z vodstvom Tovarne števec in z razvojem temeljne organizacije, ki dosegla vidne uspehe doma in v tujini, odkar pomnim proizvodnjo števec električne energije.

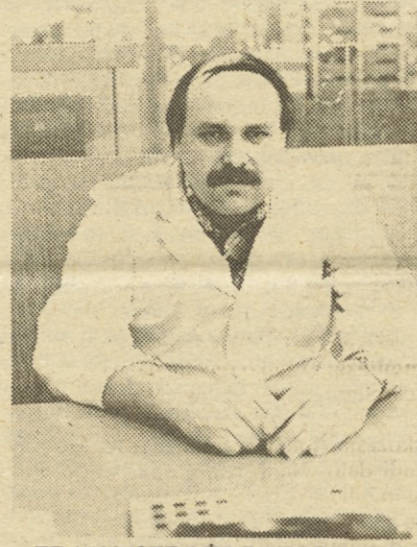
V letu, ki je pred nami si želim le to, da bi bila zdrava kot sem sedaj, ostalo bomo nekako premagali.«

Dušan Raišič, TOZD TGA, Reteče: »V prihodnjem letu pričakujem, da bomo pričeli vsi skupaj dosledneje izvajati dogovorjeno, da bo čut odgovornosti le pronicval v naše delovne in vsakodneвне navade. V tovarni pa bomo morali odločneje iskati pot v drugačno bodočnost; s tem mislim predvsem cilj, da se programsko preusmerimo, da se skušamo vključiti v donosnejše gospodarsko področje. Z osebnim standardom že zdaj ni najbolje, obeti pa so še slabši. Menim pa, da bo to

še možno vzdržati. Od leta 1983 pa pričakujem še nekaj, kar je pomembno za vse nas: pri sprejemanju in predvsem tolmačenjih zveznih predpisov bi bilo potrebno le nekaj več reda in boljše organiziranosti. Letošnjih izkušenj na tem področju res ne bi smeli pozabiti! Podobno je z bencinskimi boni. Z bencinom je potrebno varčevati, toda varčevanje bi bilo lahko mnogo manj boleče, kot danes, če bi racionirano porabo uvedli že pred dvema letoma. Če bi takrat vpeljali bone, bi bile omejitve prav gotovo manj rigorozne, varčevati bi bilo lažje in brez škodljivih posledic. Do takih pojavov, kot smo jim bili na tem področju priče v letošnjem letu pa prav gotovo ne bi prišlo, če bi v Jugoslaviji poznali ustrezne sankcije za nedelo, neodgovornost, malomarnost in to celo na najvišjih ravneh. Posledica neodgovornosti tudi na najvišjih ravneh pa je današen nesmiseln položaj, ko marsikdaj bolje živijo tisti, ki jim ni do postenega dela!«

FRANC STRAŽAR, TOZD TEA — kontrola: »V iztekajočem se letu je bila za delo v naši delovni sredini značilna problematika, ki je nastala s povečanjem proizvodnje PTI aparatov. Iz tega razloga smo se predvsem srečevali s pomanjkanjem materiala. vzporedno pa so se pojavile tudi povečane zahteve v kontroli. Da smo bili lahko kos nalogam, smo se morali odločiti za delo v dodatnem delovnem času, v nadurah ali doprinosu. Povečana proizvodnja je bila namenjena za izvoz v Irak, torej — na konvertibilno področje, zato se nam je pravočasno in kvalitetno izvrševanje nalog zdelo tembolj pomembno.«

Kristjan Rezar — vodja Vzdrževanja aparature opreme v Iskri Delti: »V letu, ki se poslavlja, smo Slovenci končno le dobili osnovo za poenotenje računalništva — prvi meseci so minili v možnostih združitve, aprila pa sta se Iskrin TOZD Računalniki in Elektrotehnika Delta le združila. Seveda je bilo po združitvi mnogo organizacijskih vprašanj pa tudi pri ljudeh je bilo opaziti določeno negotovost. Vse to je zdaj že minilo.

Vse to smo doživljali tudi vzdrževalci v Iskri Delti — skupina 180 ljudi, ki je prostorsko razdeljena po 16 lokacijah v Jugoslaviji. Z veseljem ugotavljam, da je domala povsod prevladal občutek, da delamo res za boljši servis, začeli smo akcije za dopolnilno šolanje kadrov, začeli smo formirati nove skupine in začeli smo izvajati tehnično pomoč na višji ravni.

Želim, da se Iskra Delta v prihodnjem letu ne bi srečevala s tolikšnim pomanjkanjem rezervnih delov, kot letos.

Marija Zavodnik — delavka DO Avtomatika, TOZD AVN, v oddelku za spajkanje, mehansko montažo, izdelavo vezanih snopov in kompletiranje: »Najtežje je, če ni dovolj dela. In tega v letošnjem letu zaradi pomanjkanja uvoženega materiala ni bilo dovolj. Prav v zadnjih mesecih leta je bilo najtežje. Druga stvar, ki me je neprijetno presenetila, je sprememba delovnega časa. Posebno težko je za nas, ki se vozimo od daleč. Na delovno mesto pridemo zaradi prevoza pred pričetkom, zato moramo čakati pri vratarju, da lahko evidentiramo čas na karticah. Pri odhodu pa iz istega razloga izgubljam minute. Za prihodnje leto si želim, da bi bilo dovolj dela in, da bi bolje uredili prihod in odhod z dela.«

Miroslav Živković — vodja Marketinga v Iskri Delti: »Prepričan sem, da sta moja sodelavca dobro ocenila počutje v novi delovni organizaciji. Spregovoril bi bolj o poslovnem vidiku Iskre Delti. Naš mlad kolektiv ima obsežen program in velike obveznosti — do Iskre, do enotnega slovenskega računalniškega sistema, do slovenske in jugoslovanske javnosti. Iskra Delta se je v letu 1982 srečevala z dvema najhujšima problemoma

(Nadaljevanje na 7. strani)

(Nadaljevanje s 6. strani)

— pomanjkanjem obratnih sredstev ter pomanjkanjem denarja za investiranje v novo tovarno, v nove proizvodne zmogljivosti in in opremo.

Leto 1982 je bilo kljub številnim uspehom težko tudi zaradi mnogih obveznosti, ki so se nakopičile v minulih dveh letih, ko niti stari TOZD Računalniki niti stara Delta nista proizvajala. To negotovo obdobje je zdaj za nami in menim, da imamo zdaj dobro osnovo za prihodnje in naslednja leta: Začrtali smo si programsko in razvojno usmeritev, več ali manj smo se organizirali in zdaj je pred nami pomembno obdobje dela. Ponovno pa bi rad opozoril na pomanjkanje kapitala in pa na investicijska vlaganja, kjer pričakujemo pomoč celotne Iskre in tudi širše skupnosti.

Marija Majer, delavka v montaži stikal EDG 25/4 v Tovarni stikal: Sodelavci imajo Marijo Majer radi, ker rada pošteno in na glas pove, kaj je narobe. Zato se tudi pogovora za časopis ni ustrašila. Marsikaj bi nam lahko povedala, ob priložnosti bomo pripravili z njo daljši intervju.

»Težav z materialom na svojem delovnem mestu letos nisem imela, ker ne delam z uvoznim materialom, tudi zastojev ni bilo. Živimo bolj skromno kot včasih, razpolagamo lahko le s tem, kar imamo. Se bolj bomo morali varčevati, saj moramo dolgove vrniti, vendar bi morali krizo vsi enako občutiti.

Dokler bomo enotni, se nam ni treba batiti pritiskov ne od zunaj ne od znotraj. Edina prava pot je v razvoju samoupravljanja, vendar bomo morali živeti drugače — trošili bomo lahko le toliko kolikor lahko.

Prizadele so me podražitve in vrste za olje, prašek in seveda kavo. Obvezni depozit pred odhodom v tujino me ne moti, ker sem le redko potovala v sosedne države, kjer so se trgovci norčevali iz naših državljanov. Tolažim se s tem, da ne živim slabše kot ostali.

V Iskri je velik problem prepočasno osvajanje novih programov. Imamo veliko število sposobnih strokovnjakov v razvojnih oddelkih, ki pa ne dajo dosti od sebe — kot da niso plačani po tem, koliko v določenem obdobju opravijo.

Tudi sindikalne skupine malokdaj delujejo, na sestankih pa delavci prepogosto izražajo razne kritike, ki so izraz njihovih lastnih interesov. Premalo je zastavljenih skupnih vprašanj v zvezi s problematiko temeljne organizacije in proizvodnje — za to se večina ne zanima dovolj. Z disciplino v montaži stikal sem pa zadovoljna.

Želim, da bi v letu 1983 zagotovili redno preskrbo z osnovnimi življenjskimi artikli.

Katja Čebren, delavka na liniji stikal v Tovarni malih zaganjalnikov:

»Leto, ki se izteka je bilo gotovo najtežje v vseh 18 letih kolikor sem zaposlena v Iskri — Avtoelektriki. Veliko

krat smo se morali čeprav zelo težko, sprijazniti s tem da manjkajo razne vrste surovin, posledica vsega tega pa je bil 80 odstotni dopust torej čakanje na repromaterial doma. Kljub temu so vsi četrletni obračuni pokazali, da smo poslovali brez izgube, upam in želim, da bodo taki rezultati tudi v poslovnem poročilu za vse leto. Seveda pričakujem v letu 1983 vsaj delno izboljšanje predvsem mislim na oskrbo z repromateriali, saj so le-ti predpogoj za uspešno poslovanje naše temeljne in delovne organizacije. Volje in znanja ne manjka, zato gledam z optimizmom v prihod novega leta.

MARIJA ČEBULJ, TOZD TEA — montaža: »Lahko rečem, da je bilo preteklo leto za nas, delavce v neposredni proizvodnji kar solidno. Skoraj vseskozi smo imeli material in seveda s tem tudi delo. Nadrejeni so pač pazili, da smo bili ustrezno zaposleni. Dvakrat se je zgodilo, da je prišlo do zastojev zaradi pomanjkanja materiala, vendar so nas takrat začasno premestili na druga dela. V začetku leta je bilo težje, takrat sem bila kar tri tedne doma z 80% nadomestilom. V kasnejših mesecih se je preskrba z materialom bolje uredila. Le za teden dni sem bila premeščena na drugo delo in še takrat sem si ob razumevanju vodje začasno delo lahko sama izbrala. V Iskri sem že skoraj 35 let in čez leto dni grem v pokoj. Vsa ta leta v Iskri sem lepo preživela: rada delam, zadovoljna sem s svojim delom in s predpostavljenimi. Zame je bilo v redu: bila sem korektna do nadrejenih in oni do mene.«

Miro Golob — DO Avtomatika, opravlja dela in naloge profilnega brusilca v TOZD Orodja:

»Letošnji ukrepi me niso prizadeli: avta nimam, kave ne pijem. Dela na srečo ni primanjkovalo, večkrat ga je bilo celo preveč, glede na število delavcev, ki delamo v oddelku brusilnice. Saj ne rečem, rad delam in želim si, da bi tudi v prihodnjem letu tekla proizvodnja brez zastojev. Osebnostni nimam velikih želja, kar pa jih je, so vezane na

šport, na planinstvo, ki mi je že od nekdaj pomenilo več kot samo rekreacijo. Zato si želim več prostega časa, da bi s tovariši še večkrat odšli na izlete.«

Rudi Lipovšek, ekspeditor pošte v delovni skupnosti ATS Kibernetike: Malokdo ne pozna Rudija Lipovška in »njegove« katree, s katero vestno razvaža našo številno pošto. Tudi on je vselej nasmejan, te naloge opravlja od leta 1964.

»Letos me je prizadelo predvsem pomanjkanje goriva. Vožnje in razvoz pošte je bilo treba občutno omejiti. Občutim pa seveda tudi slabšo preskrbo nekaterih življenjsko pomembnih izdelkov in podražitve.

Obseg nalog, ki jih opravljam, se je po reorganizaciji kranjske Iskre povečal, saj delam za tri delovne organizacije. Vendar sem zadovoljen, s sodelavci in vodstvom se dobro razumem.

V prihodnjem letu lahko pričakujem še večje pomanjkanje nekaterih dobrin, zato bo treba še bolj zategniti pasove in varčevati na vseh nivojih, da se bomo lahko počasi vrnili na nekdanjo raven našega življenjskega standarda. Vendar menim, da bi morali način življenja spremeniti vsi in s tem prispevati k naši stabilizaciji.

Novo leto bom pričakal v domačem krogu, ob domači kapljici in novoletnem TV programu, ker je silvestrovanje v gostiščih za nekatere naše žepne predrago.

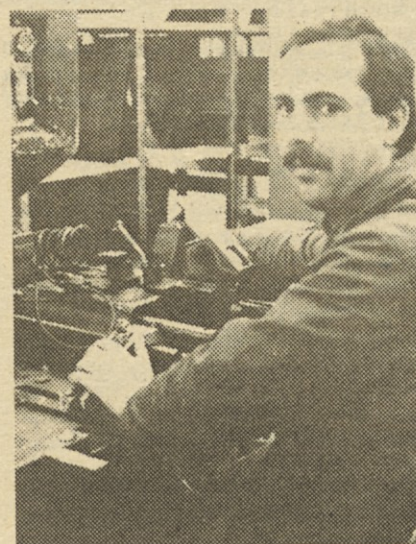
Dragica Sukić, TOZD TV, Pržan.

»V letu 1983 bomo morali boljše in več delati. To pa vsaj po moje ne pomeni dosti drugega, kot da bomo morali proizvodnjo tako organizirati, da nas nenehne prekinitve pri dobavah repromaterialov ne bodo tako ovirale. Želim si tudi, da bi materiali, ki jih dobivamo, ne bili več tako slabi, da bi se kvaliteta izboljšala. Kako naj proizvajamo kvalitetne izdelke poceni, če imamo zaradi slabega materiala veliko izmeta in zastojev?!«

Stana Bavdaž, delavka na liniji rotorja v tovarni generatorjev in elektrone:

»Kljub vsesplošnem težkem gospodarskem položaju smo iztekajoče se leto le nekako uspešno zaključili. Na liniji kjer delam, se na srečo nismo prevečkrat srečevali s pomanjkanjem materialov, saj smo bili le v začetku leta prisiljeni ostati dan, dva doma, hujše pa je bilo na drugih linijah in v drugih TOZD. Pred nami je novo leto, gotovo bo še težje kot letošnje, saj se nam ne obeta nič dobrega, zato moramo napeti vse sile, da bi morebitni težak položaj kar najbolj ublažili. Seveda pa so želje vseh, da bi nam šlo v proizvodnji vsaj tako kot letos, predvsem pa, da se nam ne bo potrebno srečevati s pomanjkanjem surovin, potrebnih za nemoten potek proizvodnje.«

BOJAN BRATUS, TOZD TEA — mehanske konstrukcije in deli: »Leto 1982 smo začeli s precejšnjimi problemi, med katerimi nas je zlasti skrbel predvidena selitev naše proizvodnje iz starih prostorov v Savski loki, v nove na Laborah. Na to selitev smo se zelo resno pripravili in zdaj je v grobem za nami, vendar je ostalo še veliko težav. Naša lakirnica in galvanika sta ostali v starih prostorih, zato je spričo različnih faz obdelave polizdelke treba voziti sem in tja, pri tem pa se srečujemo tudi s problemom ustreznega embalaranja, saj obstaja nevarnost poškodb materiala in izdelkov.

No, imeli smo tudi nekaj strahu ob vsesplošnem pomanjkanju materiala, vendar do zastojev pri nas k sreči ni prišlo. Pojavila so se nekatera ozka grla, vendar smo jih z večjim angažiranjem uspešno odpravljali. Novih prostorov na Laborah smo seveda veselili, vendar tudi s tem v zvezi še ni vse urejeno. Srečujemo se s problemom prehrane: nimamo še svojega bifeja, v obstoječi restavraciji pa so zmogljivosti premajhne, da bi bila lahko vsem delavcem zagotovljena možnost dostojnega toplega obroka. Nastajajo dolge vrste, da človeka mine veselje do hrane, preden pride na vrsto. Omenil bi tudi, da v novih prostorih nimamo naravne, oz. dnevne svetlobe, kar se mi zdi pomembna pomanjkljivost.«

Nada Brajnik — izvozni komercialist v Trznem področju SEV v Iskri Commerce:

»Leto 1982 je bilo zelo razgibano: niti za trenutek ni bilo dolgočasno ne na poslovnem ne v zasebnem življenju. Letos sem 10-letna jubilejanka v Iskri Commerce, pri čemer pa je zanimivo tudi to, da delam ves čas na istem delovnem mestu, to je izvozu v Sovjetsko zvezo. Pred desetletjem smo tjakaj prodali za okoli 350.000 dolarjev, letos pa bomo dosegli za mene in verjetno še

za koga magično številko nekaj čez 61 milijonov dolarjev.

Tudi v zasebnem življenju ni bilo enolično. Žal sem se lahko družini posvečala le bolj ob koncu tedna.

Menim da leto 1983 poslovno ne bo slabše in se bomo skušali približati letošnjim izvoznim rezultatom. Kar se tiče samega življenja v Iskri Commerce naj omenim, da je to prijeten in marljiv kolektiv. Želim le, da bi samoupravno odločanje v letu 1983 bolj zaživelo in da bi vse predloge ter sklepe pravočasno pripravili, ne pa tako kot zdaj, ko pogosto sklepamo post festum in marsikaj izzveni kot formalnost, kar pa seveda vzbuja splošno nezaupanje in nezadovoljstvo.

V Sloveniji sem že enajsto leto in moram priznati, da se še nisem naučila smučati. In prav to je za to zimo moj največji cilj.

Samo Sonnenwald — ekonomist v TOZD Zunanji trg v Iskri Commerce:

»Z veseljem ugotavljam da je bilo leto 1982 izredno uspešno za Sektor trženja z Jugovzhodno Azijo v Iskri Commerce. Medtem ko leta 1981 še nismo dosegali pomembnejših uspehov, v tem delu sveta, pa smo z načrtovano akcijo letos tamkaj le uspeli. Lahko rečem, da smo dosegli pomemben skok v izvozu, zlasti v Malezijo in Hongkong. V Indiji smo začeli intenzivne delati na področju prenosa tehnologije. Gre torej za višjo obliko sodelovanja, kajti tamkaj z enostavno prodajo zaradi visokih carin ne bi uspeli.

Letos smo tako med drugim sklenili predpogodbo za prenos tehnologije na področju avtoelektrike, v obdelavi pa imamo pogodbo za prenos tehnologije za proizvodnjo telefonskih aparatov.

Od leta 1983 pričakujemo poslovno še več.

Lea Janžekovič — delavka v DO Avtomatika, kopirnici delovne skupnosti za skupne zadeve:

»Tudi pri nas v kopirnici smo v preteklem letu večkrat občutili pomanjkanje osnovnega materiala-tiskarske barve in papirja, kar nas je oviralo pri vsakodnevem delu. Dela na srečo ni primanjkovalo, večkrat ga je bilo celo preveč. Zasebno pa je bil največji problem, kako shajati z osebnim dohodkom, saj ga razen za hrano in stanovanje skoraj nič ne ostane. Za prihodnje leto si želim, da bi z dobro organizacijo dela v kopirnici opravile svoje delo in za to delo dobile tudi boljše osebne dohodke.«

Pri zbiranju »Novoletnih misli naših delavcev« so sodelovali novinarji iz DO Iskre: Stane Fleischman, Marko Rakušček, Špela Dittrich, Lado Drobež, Alojz Boc in Kazimir Mohar.

V IEZE uspešen zaključek leta omogoča optimističen vstop v leto 1983

Delovna organizacija IEZE je znana po svoji prodornosti in žilavosti, kar se je pokazalo zlasti ob zaostrenih pogojih gospodarjenja. Uspelo jim je, kljub težavam leta 1982 uspešno zaključiti. Ob tem so prvič v zgodovini IEZE v vsej delovni organizaciji dosegli proizvodne načrte za to poslovno leto in močno povečali uvoz ob drastično zmanjšanem uvozu.

Pri tem je treba povedati, da je Industrija elementov, oz. da so njeni izdelki podlaga proizvodnje vse Iskrine elektronike in, da v veliki meri to zlasti zadnji čas čuti vsa jugoslovanska elektronska industrija. Večina elementov je takih, ki jih proizvaja izključno IEZE za vso Jugoslavijo. Tako je s feriti, polvodniki pa magneti, elektroliti, mikroelektroniko, hibridnimi vezji, pokazalniki.

Precej deleža pri zamenjavi uvoženih delov z domačimi ima prav IEZE, ki je zlasti zadnja leta osvojila kar dolgo vrsto novih elementov. Razvojniki IEZE vneto snujejo. Tako intenzivno delajo pri razvoju in osvajanju proizvodnje sončne celice, displaya, novih elektrolitov, metalfilm upora, tranzistorjev, novih magnetov in feritov. Vse to služi zamenjavi marsičesa, kar smo doslej za našo industrijo uvažali.

In kakšni so uspehi letošnjega poslovanja? Kaj pričakujejo v prihodnjem letu? Ti dve, kar standardni novoletni vprašanji smo zastavili predsedniku KPO Stanetu Kovačiču, članu KPO za ekonomiko Jožetu Surcu in strokovni sodelavki, ekonomistki v komerciali IEZE, Kseniji Mirtičevi.

STANE KOVAČIČ: »Za leto 1982 sta bili za IEZE kot pretežnega izvoznika, značilni dve karakteristični pranti: prva je recesija na inozemskih trgih, kamor izvozimo daleč nad polovico svojih izdelkov.

Posledica recesije so bili izredno kratki in neenakomerni roki naročil za izvoz. Zato smo se enkrat dušili v prevelikih naročilih in drugič krčevito iskali možnosti za izvoz. Recesija pa je zaradi manjšega povpraševanja prinesla tudi nižje cene in smo ob večjem fizičnem obsegu izvoza iztržili manj kot smo načrtovali. Druga karakteristika je bila sprememba pri izbrani deviznih pravic sredi letošnjega leta. S korišćenja 65 % ustvarjenih deviz smo prišli tako na manj kot 30%. Ta ukrep nam je prinesel dodatne težave.

Ob leta pa z veseljem ugotavljamo, da smo poslovno leto 1982 relativno dobro zaključili. Akumulacija sicer ni tolikšna, kot smo načrtovali, vendar je uspeh boljši, kot smo pričakovali lani koncem leta ko smo planirali letošnje poslovanje. Stevilke kažejo, da bomo dosegli fizični obseg proizvodnje med 98 in 99% in se tako približali polni izpolnitvi letnega načrta, kar se bo zgodilo najbrž prvič v zgodovini IEZE. Upam pa, da bo končni obračun pokazal kar 100%.

Ocenjujemo, da bomo izvozni načrt izpolnili z okrog 80% iz že navedenih razlogov. Vseeno pa je izvoz letos večji skoraj za 30% kot leta 1981.

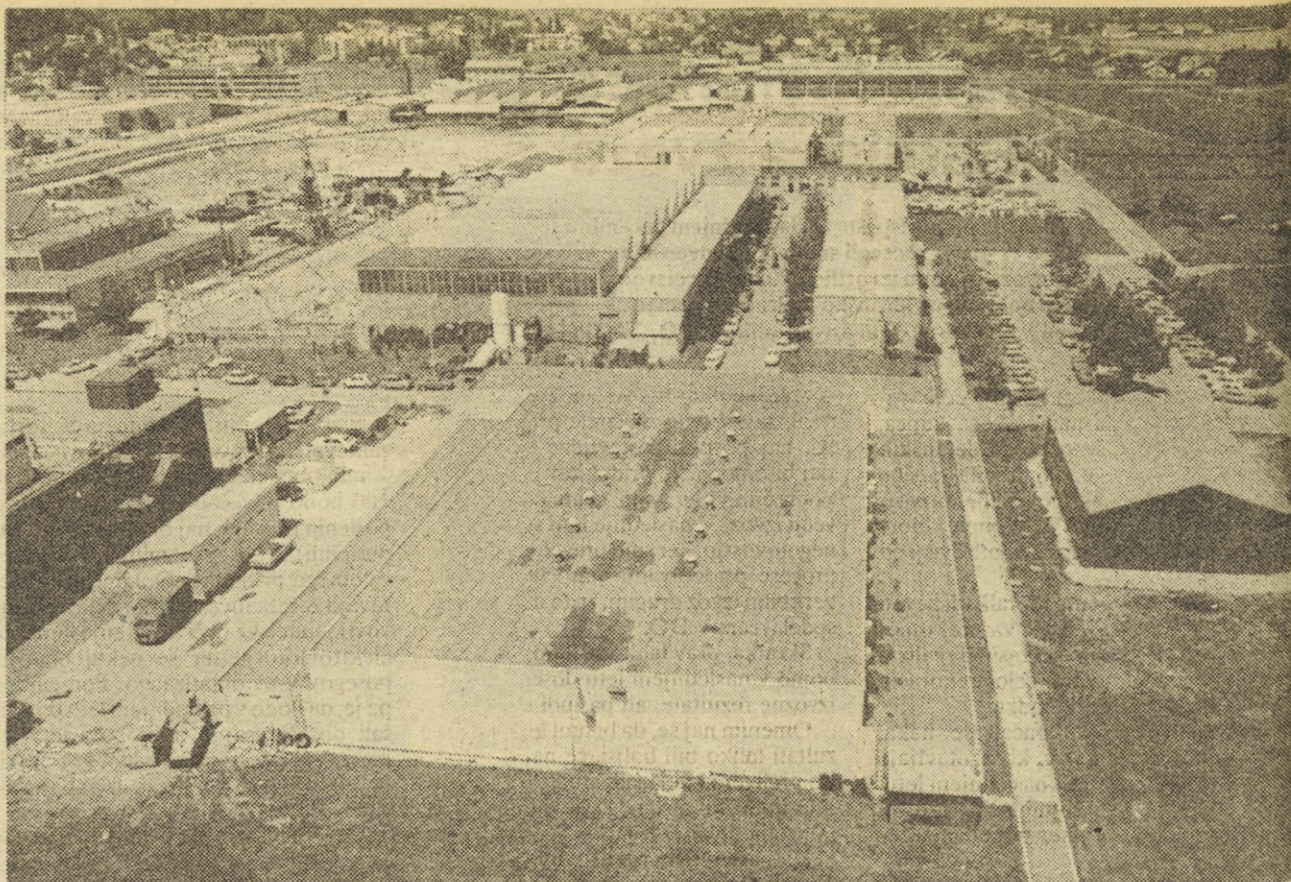
Za leto 1983 je prva ugotovitev, da nam manjka še preveč podatkov za na-

tančnejšo oceno. To je na hitro narejena ocena. Če pa trezno razmislimo pa je stvar taka: tudi tisti, ki določajo pravila igre, ki se jih bomo morali držati v letu 1983, vedo, da je velikim izvoznikom treba dati možnost za nemoteno proizvodnjo in nemoten izvoz. Se več, izvoz mora biti večji in zato pogoj gospodarjenja taki, da ga bomo lahko dosegli. Ker je IEZE velik izvoznik, saj izvozimo nad polovico proizvodnje, smo prepričani, da nam bo ostalo toliko deviznih sredstev, ki jih ustvarimo, da bomo lahko svoje povečane izvozne načrte uresničili. Predvidevamo, da bomo leta 1983 izvozili 30% več kot letos, proizvodnjo bomo dvignili za 17% in tako naprej.

Zato sem prepričan, da bo tudi leto 1983 uspešno. V naši delovni organizaciji smo optimisti in zato lahko pričakujemo, da bomo naš program tudi uresničili in, da bomo ob koncu poslovnega leta 1983 zadovoljni.«

JOŽE SURC: »Mislim, da smo po strokovnih ocenah naših proizvodnih uspehov lahko samo zadovoljni. Saj 100% izpolnjevanje letni načrt proizvodnje jamči tudi za ustrezen ekonomski učinek. Celotni prihodek bo namreč realiziran s 100%, tudi akumulacija je skupaj z amortizacijo dosežena kar s 100%. Se nekoliko več kažejo ocene. Torej, če upoštevamo vse težave in skrbi, ki smo jih imeli med letom, smo lahko zadovoljni s tem relativnim uspehom in s »pridelkom«, ki ga bomo dali v našo »žitnico«. Vsi ukrepi se niso odražali vse leto, ampak smo jih v celoti za-

Kompleks tovarn IEZE v Stegnah.

čutili šele v zadnjem četrtletju. S tem hočem reči, da nismo stali zaradi pomanjkanja materiala iz uvoza.

Ugotavljamo pa, da vse večja nelikvidnost poslabšuje položaj. Sicer smo vse obveznosti poravnali v rokih, toda s povečanimi napori.

Za leto 1983 ne bi rad »prerokoval«. Za financarje je to kaj tvegan posel. Vendar menim, če upoštevam načrte, ki jih imamo za drugo leto, da bo rast najmanj 10%, morda celo 11%. Vsi ostali indeksi pa bodo skladno rasli s proizvodnjo. Tako računam, da bo z osebnimi dohodki, akumulacijo in ostanki. Indeksi rasti drugo leto, ki so vsi nad 100 nam vlivajo optimizem!«

KSENJA MIRTIČ: Prodajali smo kar dobro. Na domačem trgu smo celo presegle prodajne načrte, kot ocenjujem za 10 do 15%. Tak uspeh lahko zares ocenimo kot dober. Zlasti ta podatek se podkrepi dejstvo, da smo prodali na domačem trgu 20 do 25% več kot lani. To je sicer na prvi pogled kar dobro, v primerjavi z izvozom pa ne moremo biti tako zadovoljni.

Za izvoz smo letos načrtovali 30% povečanja. Vrednost izvoza naj bi znašala 16 milijonov dolarjev. Žal pa strokovna ocena kaže, da smo letos izvozili le za okrog 13 milijonov dolarjev. To pa

pomeni, da smo izvozne načrte izpolnili le z dobrimi 80%. No, naj takoj povem, da to še vedno pomeni, da smo letos izvozili 10 do 15% več kot lani. Tu se bomo morali daleč bolj potruditi prihodnje leto, saj načrtujemo 30% povečan izvoz.

In kaj naj rečem za leto 1983? Mislim, da smo v IEZE lahko le zmerni optimisti. Sicer pa je napovedovati in ocenjevati leto 1983 za zdaj težko, saj nam manjka še vrsta parametrov, da bi lahko vedeli, kaj vse naj pričakujemo od prihodnjega leta. Gotovo, da bomo morali pri uvozu zelo štediti in si prizadevati za čim večji izvoz.

Tudi z domačimi materiali ne kaže najbolje, vendar izkušnje letošnjega leta kažejo, da reprodukcijska veriga teče, čeprav se rado zatakne in je treba vložiti več truda za nemoteno proizvodnjo in nemoteno, solidno prodajo doma in na tujem. Naj zaključim z mislijo: za leto 1983 sem zmeren optimist!«

F. Kotar

TOZD TGA, Reteče

Vse težje usklajevanje cen repromaterialov s cenami končnih izdelkov

Zgodba, ki opisuje (brezuspšno) bitko delavcev Tovarne gospodinjstkih aparatov iz Reteč, da bi uspeli loviti domala neulovljivo ravnotežje med vsobodno naraščajočimi cenami repromaterialov (kljub »zamrznjenim« cenam) in zabetoniranimi cenami njihovih izdelkov, se vsaj za letos izteka. Novo leto je res pred vrati, z njim pa tudi težave. Razlika je le v tem, da bodo težave verjetno zelo podobne letošnjim!

Kako uspešno poslovati ob ogromnih nesorazmerjih v cenah, če vložek repromateriala predstavlja kar 70% poprečne vrednosti izdelka? Gre za širokopotrošne izdelke, ki prav neposredno »merijo tržno temperaturo« najširšega kroga porabnikov: naprodaj so v trgovinah s široko odprtimi vrati, ki pa v obdobju pojevanja kupne moči ostajajo vse bolj prazne. Izdelke, ki jih proizvajajo v Retečah pa imajo kupci še radi!

Zal pa tega ni mogoče izjaviti za stanje, ki v proizvodnji meji na »obsedeno«. Zaloge repromaterialov, ki so sicer velike, vežejo obratna sredstva, še zdaleč pa ne zagotavljajo nemotene proizvodnje. Vzrok: nesortiranost! Nesortiranje pa so zaloge zaradi preprostega dejstva, da je nabavljanje domačih reprodukcijskih materialov izredno težavno in nešteto krat prekinjeno. Ker je treba delo vseeno zagotoviti, ni prav nič poseben pojav, da so npr., hodniki Tovarne gospodinjstkih aparatov pogosto prenatrpani s nedokončanimi štedilniki. Kako še bolj izkoristiti notranje rezerve, ko pa še taka prizadevnost članov kolektiva ni kos neurejenim zunanjim razmeram?

Problem, ki je označil poslovanje v Retečah v letošnje letu pa je tudi delež deviz, ki jim po realiziranem izvozu in pokritju vseh družbenih potreb še ostane. Tolikšen je, da ne zadošča za njihove potrebe; s tekočimi prilivi ni moč pokrivati potreb po sprotne uvozu. Uvažati pa so prisiljeni tudi materiale, ki bi jih sicer lahko nabavili na domačem trgu. Z dobavami, kakršne bi jim lahko zagotovile slovenske železarne, si ne morejo dosti pomagati. Težave bodo v letu še 1983, ko bodo njihove potrebe

po npr. pločevini zaradi povečane proizvodnje štedilnikov še mnogo večje.

Zakaj pa bodo proizvajali štedilnike, če doma zanje ni materiala? Odgovor je zelo preprost: zaradi izvoza. Dejstvo je, da bodo njihove izdelke z lahkoto prodali na tujem, saj so tržno zelo zanimivi. Podobno velja tudi za njihove plinske peči, ki jih bodo, npr., v Alžir že prihodnje leto izvozili kar 70.000 kosov. Gre za veliko povečanje, saj do sedaj več kot 30.000 plinskih peči letno še niso uspeli izvoziti. Vzorčne serije štedilnikov pa so že odposlali v Egipt in se nadejajo ugodnega odgovora.

Vendar pa čisto gladko le ne gre, saj za vsem skupaj tiči težava z imenom izvozna cena. Ta je dosti zanimivejša pri manjših kot pri večjih izdelkih (npr. pri 200.000 kavčnih mlinčkih, ki so jih letos izvozili v ZR Nemčijo in v Alžir). Zato bodo, kolikor bo to seveda mogoče, skupne izvozne posle s temeljno organizacijo Montaža Spodnja Idrija še razvijali.

Poglavje o cenah, o katerih smo sicer že prelihi nekaj črnih pa še ni končano. Gre za posebno vprašanje oblikovanja cen novih izdelkov, ki jih zvezna administracija na moč otežuje. Trenutno imajo v Retečah dva nova izdelka, kar z drugimi besedami pomeni 20 milijonov dinarjev dohodka (gre za ondulator in opekač kruha). Pomembno pri tem je, da imajo vsa finančna opravila v zvezi z začetkom proizvodnje že rešena, prodajati pa prav zaradi cene ne morejo! Še posebej nerazumljivo je, da ne gre za previsoke cene, saj so že usklajene v panogi — ovira je torej zgolj birokratska!

Ob zaključku koledarskega leta pa je

posebej zanimivo tudi vprašanje izvoznega načrta za prihodnje leto. Letošnje leto je bil, kot ugotavljajo, izvoz dosežen z 90% prvotno načrtovane vsote. Zaostanek gre predvsem na račun izpada izvoza v Alžir in zaradi prekinitve sodelovanja s firmo AEG. Pomembna je tudi struktura letošnjega izvoza. Petino vsega izvoza so predstavljali kooperacijski posli, ostalo pa je bil čisti konvertibilni izvoz.

Za prihodnje leto načrtujejo izvoz povečati kar za četrtino, na skupno 4.119 milijonov dolarjev. Plan bo verjetno dosegljiv, saj imajo za večji del že zagotovljena naročila. Nekaj možnosti je celo, da bi z dodatnim izvozom plinskih peči izvozni načrt celo presegli, vendar zaenkrat še ni trdnih zagotovil. Podobne so tudi možnosti za izvoz štedilnikov, čeprav v nekoliko manjšem obsegu.

Povečevati izvoz pa bo seveda možno le na račun deleža proizvodnje, namenjene za prodajo na domačem trgu. Ta se bo moral zaradi večjega izvoza nujno zmanjšati, kar pa pomeni, da bodo spet nastopile težave z dohodkom ali neposredno spet — s cenami. Tu pa bi lahko zgodbo pričeli na začetku, če...

Pogled na leto 1983 je v Retečah vendarle optimističen. Še vedno imajo, kot sami ugotavljajo, nekaj notranjih rezerv pri hitrejšem obračanju reprodukcijskih materialov in sredstev, ki jih zaloge vežejo. Z boljšim planiranjem je tudi možno prihraniti (če bodo seveda objektivni dejavniki to omogočali), pripravljale službe bi lahko storile več itd. Rezerv pa neomejeno seveda ni, saj 70% delež repromateriala v vrednosti gotovega izdelka najbrž ne dopušča veliko manevrskega prostora. Stane Fleischman

Obletnica prve pokrajinske konference

(Nadaljevanje s 5. strani)

Na obeh delih konference so delegati obravnavali vsa pereča vprašanja NOB na Primorskem. Dne 5. decembra so sprejeli tudi resolucijo, s katero so poudarili potrebo po dviganju narodnoosvobodilnega gibanja do vse ljudske vstaje, po odpravljanju sektaštva, izboljšanju idejnopolitične ravni svojih članov, po povečanju števila aktivistov in njihovi vzgoji za samostojno delo ter izgradnji mreže odborov OF na vseh ravneh.

Nadalje je resolucija poudarila potrebo po množični rekrutaciji in ustanovitvi Narodne zaščite, kot množične rezervne vojske ter nujnost širjenja narodnoosvobodilnega gibanja med italijansko manjšino in med italijanskim vojaštvom.

Na konferenci so se prisotni delegati tudi zedinili za upravno-politično razdelitev Primorske in razmejitev okrožij. Primorsko so razdelili na 14 okrožij. Sprejete sklepe so 22. decembra delegati v Kanalskem Lomu tudi potrdili.

Prva pokrajinska konferenca je postavila temelje za vojaški in politični razvoj NOB na Primorskem, ta se je posledje uspešno razvijal. Žarišča NOB in dejavnost na zaupniški podlagi so se razvili v mrežo organizacij OF in KPS na vseh stopnjah. Dotok novincev ob uspešni rekrutaciji v NOV je februarja 1943 omogočil razdelitev Soškega odreda v Severnoprimerški in Južnoprimerški odred. Odreda sta postala jedro za prvi dve primorski brigadi Simona Gregorčiča in Ivana Gradnika (ustanovili so ju aprila 1943), ki sta potem zanesli narodnoosvobodilno gibanje tudi v Benečijo in Režijo. Stevilni primorski borci pa so se vključili v osrednje slovenske partizanske enote. Tak razvoj je dal tudi pogoje za krepitev množičnih organizacij, zlasti SKOJ, VOS, NZ.

Množična vstaja in dogodki, ki so jo spremljali ob kapitulaciji Italije, so bili plod vztrajnega političnega organizacijskega dela KPS po pokrajinski partijski konferenci. Pokazali so, da je bila OF slovenskega naroda edina politična sila in oblast v Slovenskem Primorju, na katero so se tudi vsi obračali.

M.R.

Obveščamo vse člane PD Iskre in ostale ljubitelje planin, da bo

Letni občni zbor Planinskega društva Iskra

v četrtek, 13. januarja 1983 leta ob 17. v prostorih Iskre PPC, Trg revolucije 3 v kletnih prostorih. VABLJENI!

Uspešno poslovno leto v TOZD Radijske zveze

»Predvidevamo, da bomo uspešni tudi v letošnjem decembru ter tako uresničili dobrih 115 % plana. Dosegli smo plan konvertibilnega izvoza, kakor tudi ostalega izvoza in s tem izvozili 30 % naše proizvodnje — polovico na konvertibilno in polovico na klirinško področje,« nam je na vprašanja kako so kaj poslovali v TOZD RZ odgovorili njihov IPO, Vladimir Murko ter nadaljeval:

»Prav tako smo zaključili večjo razvojno nalogo za namenskega kupca, pričakujemo pa še poračun dejanskih stroškov te naloge, saj je bila močno podcenjena in znaša pokriti del razvojnih stroškov vsega 4 promile, normalno pa je, da bi bil ta odstotek višji od 5 %.

Kljub temu, da smo morali prispevati precej denarnih sredstev za prej omejeno nalogo, bomo po zaslugi realizacije civilnega programa celo prekoračili letni plan ostanka dohodka.

Uspešno smo dokončali še nekaj drugih razvojnih nalog, ki zagotavljajo mirnejše poslovanje v naslednjem letu, dve od manjših razvojnih nalog pa smo morali preusmeriti, ker nista dali zaželenih rezultatov.

Seveda so nas v letošnjem letu pestile različne težave, saj smo osvojili proizvodnjo 5 novih naprav, kar je za naš sorazmerno majhen kolektiv že lep dosežek.

Za naslednje leto imamo še dosti odprtih načrtov in možnosti, vendar menim, da moramo planirati realno in na stvarnih zmogljivostih ter na že poznanih deviznih možnostih za nabavo reprovromateriala in se ne vdajati planom želja.

Manjka nam predvsem izvoznih naročil, zato bomo močnejše pritiskali na IC, naj pospeši zastavljene akcije, ki naj bi omogočile pridobitev naročil na področjih, kjer smo skupno planirali večji izvoz. V naslednje leto stopamo z negotovostjo, ker smo preveč prepustili procese pridobivanja naročil za konvertibilni izvoz drugim, za to določenim sodelavcem v DO.

Skratka, prav lahko se nam zgodi, da bomo v naslednjem letu dosegli boljše izvozne rezultate, ali pa tudi slabše.

Omenim naj še, da bi tudi letošnji rezultati lahko bili boljši, če ne bi prišlo do preliivanja deviznih sredstev znotraj DO in do tako slabega likvidnostnega položaja nekaterih naših TOZD.

V naslednjem letu pričakujemo, glede na izid referenduma, delitev naše temeljne organizacije, upamo pa, da bodo razvojni dosežki in dobro zastavljeno poslovanje, našli tudi v novi organizacijski obliki dovolj izhodišč za hitrejšo rast proizvodnje in s tem prodaje.

Opozoril bi še, da se prav v kriznih trenutkih najbolje pokazalo, kako je program radijskih zvez tržno vse bolj zanimiv. «

B.Č.

TOZD MONTAŽA, SPODNJA IDRİJA

Predvidevanja se uresničujejo — vedno večji delež proizvodnje v izvoz

Srednjeročni razvojni načrt idrijske TOZD Montaža je bil sestavljen tako optimistično, da so mu z rezervo pristuhnili celo tisti, ki menijo, da na vetrovnem jugoslovanskem gospodarskem prizorišču ni nič neverjetnega. Predvidevanja pa se uresničujejo, saj vse kaže, da bo temelj načrtovanja — izvoz — dosegel in morda celo presegel dogovorjene razsežnosti.

Izvoz, dosežen leta 1980 v višini 2,7 milijona dolarjev, še ni napovedoval velikega izvoznega skoka do leta 1985. Srednjeročni plan za to leto vsebuje določilo o izvozu v višini 15 milijonov dolarjev. Cilj bo prav gotovo dosežen, saj je že letošnji izvoz vreden 6 milijonov

dolarjev. Se nadaljnje naraščanje izvoza pa bo pomenilo, da bo tudi delež proizvodnje, namenjene na tuje trge, vse večji.

Posredno ali neposredno bo »odromalo« na tuje kar 90 % vsega izdelanega. Spreminjala se bo tudi struktura

Obetajoča inovacija v TOZD Magneti

V TOZD Magneti skušajo čim bolj tekoče slediti najnovejšim dognanjem tehnike na svojem področju. Miniaturizacija, večja zanesljivost in kakovost so stalne naloge, ki spremljajo proizvodnjo magnetov. Vsem tem nalogam v vseh postavkah ustreza najnovejši magnet, razvit doma z lastnim znanjem. To je trajni magnet na osnovi zlitine redke zemlje in kobalta.

Ti novi magneti imajo lastnosti, ki močno prekašajo le-te vse dosedaj znane trajne magnetne. Pred ostalimi permanentnimi, stalnimi magneti imajo vrsto prednosti. Predvsem so lahko zelo majhni, kar zahteva tudi vse večja miniaturizacija elektronskih in elektromehanskih naprav. Ob tem pa so še vedno zelo močni, celo močnejši od »klasičnih« mnogo večjih magnetov. Njihov energijski produkt presega vrednosti najkvalitetnejših feritnih magnetov celo do petkrat (faktor 5), na neto magnetih pa trikrat.

Visoka koercitivna sila je skoraj idealna demagnetizacijska krivulja, to pa so lastnosti, ki omogočajo porabo teh magnetov predvsem tam, kjer je potreben čimvečji energijski produkt v čim manjšem prostoru.

Naj naštejemo le nekaj primerov praktične porabe magnetov iz zlitine redke zemlje in kobalta: potrebujejo se za krmilne aparature, za majhne, vendar zelo močne elektromotorje, za mikrovalovne naprave, telefonske slušalke, magnetne sklope, magnetne ležaje, za magnetne sklopke in zadnje čase se mnogo uporabljajo v proizvodnji raket.

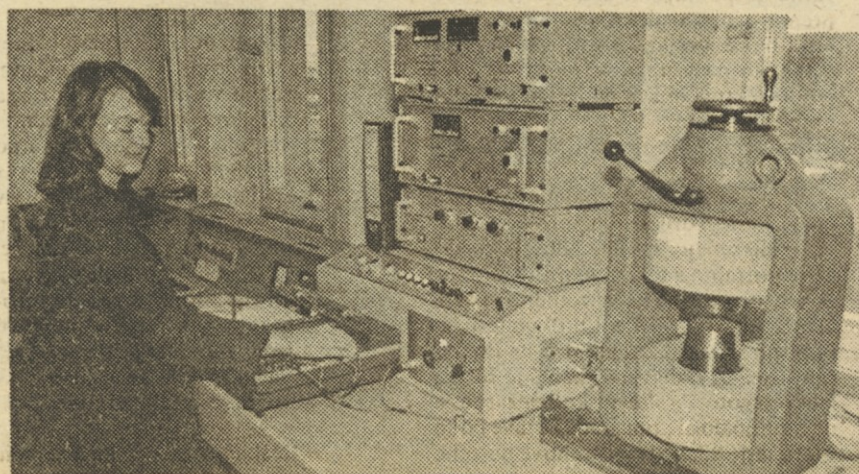
V TOZD Magneti so končali razvoj teh magnetov. Dolgo so čakali na magnetilno napravo, ker tehnologija zahteva zelo visoko magnetno polje in zato posebno magnetilno napravo, ki služi za usmerjanje prahu. Napravo za magnetenje so skušali kupiti iz uvoza, pozneje se je ponudil zagrebški Inštitut za fiziko, jo izdelal in že služi svojemu namenu.

Nadalje potrebujejo še izostatko stiskalnico, našli pa so še enostavnejšo rešitev, napravili so izostatko bombo, ki

so jo montirali na obstoječo stiskalnico. Tudi v tej obliki bo omogočena pilotska proizvodnja za izdelavo manjših poskusnih in že porabnih količin teh magnetov. Za začetek bodo izdelovali le manjše serije po naročilih za posebne naročnike.

Potreben je še tudi poseben mlin za mletje prahu. Na trgu kupljen prah ima debelino 19 do 23 mikronov, tega pa je treba zmleti tako, da dobijo prah debeline od 4 do 8 mikronov.

Vse te magnetne pa izdelujejo na načelu suhega stiskanja, ki mu pravijo izostatko stiskanje. Pri takem procesu se prah najprej usmeri v magnetnem polju. Usmerjanje se opravi v takoimenovani gumijasti srajčki, potem se vse to skupaj da v borovo olje in se z batom stisne tako, da olje pritiska enakomerno z vseh strani enako. S tem dose-

Sodobna tehnika v Magnetih.

izvoza. Letošnji delež rednega izvoza predstavlja četrtino, letu 1985 pa bo takega izvoza že polovica celotnega. Napredka seveda ne bo lahko uresničiti, saj je bila tovarna v bistvu zasnovana za kooperacijsko izmenjavo z inozemskimi partnerji.

Za redni izvoz bodo izdelovali predvsem asinhronske motorje, lužne črpalke in male kolektorske motorje, velik poudarek pa namenjajo tudi okrepitevi sodelovanja s tovarno gospodinjstvih aparatov iz Reteč pri skupnem izvozu.

Načrti za prihodnje leto so za Idrijo zahtevni. Proizvodnjo bodo povečali na 4 milijone elektromotorjev letno, za 100 bodo povečali sedanje število zaposlenih (dosegli naj bi skupno 700 zaposlenih) in dosegli 2 milijardi dinarjev celotnega prihodka. Dokončati nameravajo začeta investicijska dela s postavitvijo tunnelske peči za žarenje lamel za elektromotorje ter še nekaj manjših posegov v avtomatizacijo. Pomembno pa je, da bodo v prihodnjem letu poskušali doseči vsaj 9 milijonov dolarjev izvoza — temelj za izvedbo, kot pravijo, bo preskrba z reprovromateriali; naročila bodo zagotovili!

Vsi cilji bodo torej uresničljivi le pod pogojem, da bo preskrba z reprovromateriali kolikor toliko zadovoljiva. V letošnjem letu je bilo težav precej, saj so morali med drugim uvoziti 1100 ton pločevine, ki bi jo lahko nabavili na domačem trgu. Tudi sicer nabave od domačih dobaviteljev stagnirajo, to pa seveda ni v skladu z idrijskimi razvojnimi načrti — ki so predpogoj za uspešno gospodarjenje te TOZD!

Reprovromateriali, ki jih v Idriji kupujejo v tujini, niso problematični, saj jih potrebujejo zelo malo. Delež uvoženih materialov v njihovih izdelkih je največ 10,4 % vrednosti, najmanj pa 2,8 %. Poprečno dosega vrednost uvoženih komponent in materialov 7 % prodajne vrednosti gotovih izdelkov.

Manj ugodno je stanje na domačem trgu, saj so zahteve domačih dobaviteljev za devizno udeležbo precej višje. Te dosega celo 20,5 % vrednosti, v seštevku pa vse potrebe po devizah dosega od 14,4 do 25 %, v poprečju pa 15 % končne vrednosti izdelkov. Zahteve po devizni soudeležbi prihajajo od vseh povsod tako, da sploh ni več materiala, ki bi ga lahko kupili izključno za dinarje. Dodatne težave se pojavljajo tudi zaradi zastojev pri dobavi domačih dobaviteljev, ki jim Iskra Commerce ne odmeri pravočasno toliko deviznih sredstev, kot jih iz Idrije sicer nakažejo. Solidarnost znotraj Iskre seveda ni le prazna beseda, toda — se sprašuje v Idriji — kako pa bi izgledalo, če bi vse TOZD v Iskri pričele čakati druga na drugo!?

Stane Fleischman

žejo, da se ne poruši usmeritev, ki so jo dosegli z usmerjanjem.

Trenutno je največji problem mlin za domlevanje prahu. To predstavlja precejšnjo uvozno investicijo. Imajo ponudbo za dobavo, stala pa bi več kot trenutno v Magnetih zmerejo investirati.

Življenje in zahteve pa tečejo neusmiljeno naprej. Uporabniki bi že radi kupovali te nove magnetne, pojavljajo se že želje po večjih naročilih. Žal pa so porabniki prehiteli tovarno, ki je predolgo »vlekla« razvoj magnetov iz zlitine redkih zemelj in kobalta. Niso pa tega mogli realizirati prej, ker je primanjkovalo sredstev. Osnovni in aplikativni razvoj je tekkel na Inštitutu Jožef Stefan in v domačem razvoju.

Novi magnet odpira zelo velike prodajne možnosti na domačem trgu in za izvoz. Doselej so izvažali okrog milijon kosov magnetov za potrebe danske telefonije. Zdaj pa ta telefonija prehaja na miniaturne magnetne, o katerih je tu govorila. Torej, če hočejo ohraniti ta trg, bo treba sicer z zamudo, vendar ponuditi ta sodobnejši in kvalitetnejši magnet. Celo bolj pereče je, Iskra v Kranju se že tudi pripravlja na uporabo malih, močnih magnetov v svoji telefoniji.

F. Kotar

Delavski svet SOZD Iskra je na svojem..... zasedanju dne..... sprejel Samoupravni sporazum o uvedbi enotnega sistema skupinskih in individualnih družbenih priznanj za posebne dosežke na področju inovacij v SOZD Iskra: »Inovacijske nagrade Iskre.«

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O NAGRAJEVANJU POSEBNIH DOSEŽKOV V SOZD ISKRA NA PODROČJU INOVACIJ S PODELJEVANJEM „INOVACIJSKIH NAGRAD ISKRE“

Na podlagi člena 100 Samoupravnega sporazuma o združitvi delovnih organizacij Iskra — SOZD elektrokovinske industrije Ljubljana, so delavski sveti v SOZD združenih delovnih organizacij:

1. Iskra — Industrija za telekomunikacije in računalništvo n.sol.o. Kranj
  2. Iskra — Industrija merilno-regulacijske in stikalne tehnike n.sol.o. Kranj
  3. Iskra — Industrija za električna orodja p.o. Kranj
  4. Iskra — DELTA — Proizvodnja računalniških sistemov in inženiring Ljubljana
  5. Iskra — Industrija sistemov elektronike in zvez n.sol.o. Ljubljana
  6. Iskra — Center za elektrooptiko p.o. Ljubljana
  7. Iskra — Industrija za avtomatiko n.sub.o. Ljubljana
  8. Iskra — Industrija elementov za elektroniko n.sol.o. Ljubljana
  9. Iskra — Mikroelektronika v ustanovitveni Ljubljana
  10. Iskra — Industrija širokopotrošnih izdelkov n.sol.o. Škofja Loka
  11. Iskra — Industrija avtoelektričnih izdelkov n.sol.o. Nova Gorica
  12. Iskra — Industrija kondenzatorjev n.sol.o. Semič
  13. Iskra — Industrija baterij Zmaj n.sol.o. Ljubljana
  14. Iskra — Commerce n.sol.o. Ljubljana
  15. Iskra — Inštitut za kakovost in metrologijo n.sub.o. Ljubljana
  16. Iskra — Zavod za organizacijo in informatiko o.sub.o. Ljubljana
  17. Iskra — Invest Servis p.o. Ljubljana
  18. Iskra — Banka n.sol.o. Ljubljana
  19. Iskra — Šolski center, p.o. Kranj
- na svojih sejah sprejeli naslednji

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

o nagrajevanju posebnih dosežkov v SOZD Iskra na področju inovacij s podeljevanjem »Inovacijskih nagrad Iskre«

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta sporazum določa pogoje in način podeljevanja »Inovacijskih nagrad Iskre« (v nadaljevanju: »nagrada«), kakor tudi način združevanja sredstev in postopek za delo organov, ki sodelujejo pri podeljevanju nagrad: sklenjen pa je v cilju, da se javno izrazi moralno in materialno priznanje vsem skupinam in posameznikom, ki so s svojo dejavnostjo ustvarili posebne dosežke trajnejše pomena pri uresničevanju razvojnih ciljev in ugleda Iskre na področju inovacij v raziskovalno-razvojni, proizvodni in tržni dejavnosti.

2. člen

O podelitvi nagrad dokončno odloča na predlog komisije za nagrade (v nadaljevanju »komisija«) delavski svet SOZD Iskra po postopku, ki je določen s tem sporazumom.

II. NAGRADE

3. člen

Vsako leto se podeli posamezniku ali skupini 5 »Inovacijskih nagrad Iskre« za inovacijske dosežke zadnjih dveh let iz naslednjih področij inovacijskega procesa in po njim pripadajočih skupinah kriterijev:

- za zasnovanje in hitro ter učinkovito izvedbo novega inovacijskega projekta, ki predstavlja dohodkovno in zlasti devizno pomemben dosežek za Iskro
- za kvaliteten raziskovalno-razvojni dosežek, ki je bil uveden v proizvodnjo in je izboljšal tehnološko konkurenčnost Iskre v kratkem roku ob omejenih možnostih za uvoz in investiranje
- za hiter in uspešen prenos iz razvoja v proizvodnjo in osvojitve proizvodnje izdelka na podlagi moderne tehnologije, visokega deleža znanja in nizkega deleža materiala, zlasti uvoznega
- za izum, izboljšavo ali pomemben koristen predlog s področja bodisi tehnike ali tehnologije, bodisi organizacije inovacijskega procesa ali njegovega dela, ki omogoča bodisi povečan dohodek, oz. prihranek bodisi drugo korist ali prednost in je bil uporabljen oz. je uporabljen najmanj v dveh OZD Iskre
- za hitro in uspešno izvedeno pripravo trženja in osvojitve novega segmenta tržišča za popolnoma nov izdelek, sistem ali storitev (n.pr. inženiring, svetovanje, software in dr.), ki so dohodkovno in zlasti devizno učinkoviti ter zajemajo pomemben delež prihodka udeležene OZD.

Vsaka nagrada se lahko podeli le za tiste dosežke, ki izpolnjujejo vse našete kriterije v ustrezni alineji.

4. člen

Kriterije iz 3. člena lahko Delavski svet SOZD Iskra prilagodi razvojno programskim usmeritvam SOZD Iskra, ki so sprejete v letnih programih SOZD za uresničevanje ciljev in obveznosti iz samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD Iskra za srednjeročno obdobje.

5. člen

Vsaka nagrada posamezniku iz 3. člena znaša 4 poprečne mesečne neto osebne dohode v Iskri, doseženi v preteklem letu. Vsaka nagrada skupini iz 3. člena znaša 8 poprečnih mesečnih neto osebni dohodkov v Iskri, doseženi v preteklem letu.

6. člen

Nagrade iz 3. člena svečano podeljuje dobitnikom predsednik delavskega sveta SOZD Iskra na vsakoletni proslavi dneva Iskre 4. julija.

7. člen

Hkrati z nagradami se podeli posebno pismeno priznanje.

III. SREDSTVA

8. člen

Sredstva za izplačilo nagrad zagotavljajo združene temeljne organizacije prek delovnih organizacij, oziroma enovite delovne organizacije v SOZD Iskra vsako leto v breme lastnih skladov za razširjanje materialne osnove dela.

9. člen

Sredstva iz prejšnjega člena se določijo v samoupravnem sporazumu o temeljih skupnega plana SOZD Iskra po osnovah in merilih določenih v 5. členu tega sporazuma.

10. člen

Na enak način se zagotavljajo tudi sredstva za izdelavo pismenih priznanj iz 7. člena.

IV. KOMISIJA ZA NAGRADE

11. člen

Kandidate za »Inovacijske nagrade Iskre« lahko predlaga vsaka organizacija združenega dela v Iskri in njeni samoupravni organi.

12. člen

7-članska komisija imenuje delavski svet SOZD Iskra za svoje mandatno obdobje izmed uglednih samoupravnih, družbenopolitičnih, poslovnih in strokovnih — iz raziskovalno-razvojnega, tehnološko proizvodnega, tržnega in ekonomskega področja — delavcev Iskre.

13. člen

Komisija izvoli na prvi seji izmed svojih članov predsednika in njegovega namestnika, ki pa sta lahko po preteku enoletnega mandata še enkrat izvoljena.

14. člen

Delo komisije vodi njen predsednik, v njegovi odsotnosti pa njegov namestnik z vsemi pooblastili. Komisija zbira in vrednoti predloge iz 11. člena, zbira podatke in dokumentacijo za izbor kandidatov ter vsako leto oblikuje in predlaga delavskemu svetu SOZD Iskra predlog za dobitnike nagrad z utemeljitvami.

(Nadaljevanje na 9. strani)

**SAMOUPRAVNI SPORAZUM
O NAGRAJEVANJU POSEBNIH DOSEŽKOV V SOZD
ISKRA NA PODROČJU INOVACIJ
S PODELJEVANJEM
„INOVACIJSKIH NAGRAD ISKRE“**

(Nadaljevanje z 8. strani)

15. člen

Tajništvo organov upravljanja SOZD Iskra (v nadaljevanju »tajništvo«) pripravlja ustrezno gradivo za seje, skrbi za izvajanje sklepov komisije in opravlja vse druge naloge v zvezi z delom komisije, zlasti pa, da:

- o vsaki seji sestavi zapisnik, ki ga podpiše predsednik komisije
- vodi posebno dokumentacijo komisije in je zanj odgovorno
- vodi kartoteko vseh prejetih predlogov, ki omogoča vpogled v prejete predloge in tudi za pretekla leta
- oskrbi posebna pismena priznanja za vse dobitnike
- izdela predlog letnega poročila komisije delavskemu svetu SOZD Iskra o delu komisije ter bistvenih statističnih podatkih

V. POSTOPEK PRED KOMISIJO

16. člen

Komisija prične vsako leto v februarju postopek za zbiranje predlogov za podelitev nagrad ter objavi v glasilu »Iskra« razpis, s katerim poziva organizacije združenega dela in njihove samoupravne organe iz 11. člena tega sporazuma, da predlagajo komisiji najpozneje do 30. aprila kandidate za »Inovacijske nagrade Iskre«. Komisija lahko zahteva predloge napisane na enotnem obrazcu, ki ga predpiše.

17. člen

Predlog komisiji mora biti pismen ter vsebuje:

- naziv organizacije združenega dela ali njenega samoupravnega organa, ki predlaga kandidata
- priimek(ke) in ime(na), poklic(e) kandidata(ov) ter dela in naloge, ki jih opravlja(jo) v organizaciji predlagateljici ali za organizacijo predlagateljico
- predlog za nagrado
- vrsto, področje, obseg in uspeh posebnih dosežkov kandidata(ov)
- obširno obrazložitev in utemeljitev s potrebnimi dokazili
- družbeno politično oceno kandidata(ov), če gre za domačo(e) osebo(e).

18. člen

Predlagatelj predlog podpiše in ga dostavi tajništvu najpozneje do 30. aprila.

19. člen

Tajništvo dostavi takoj po izteku roka iz prejšnjega člena vse predloge predsedniku komisije, ki predloge pregleda in če ugotovi bistvene pomanjkljivosti, vrne predlog predlagatelju in določi rok za povratek dopolnjenega predloga.

20. člen

Predsednik skliče sejo komisije do 15. maja.

21. člen

Komisija dela izključno na sejah, ki jih sklicuje in vodi njen predsednik oz. njegov namestnik.

Sklepna je, če je na seji navzoča nadpolovična večina njenih članov. Kadar komisija sklepa o svojih predlogih delavskemu svetu pa mora biti navzočih 3/4 njenih članov.

Vse sklepe sprejema komisija z večino glasov vseh njenih članov. O proceduralnih zadevah, ki niso urejene s tem sporazumom odloča komisija z večino glasov navzočih članov.

Člani komisije se morajo pri svojem delu ravnati po sprejetih kriterijih za podeljevanje nagrad, vesti, poštenju, objektivnosti, družbeni etiki in spoštovanju človekovega dostojanstva, sprejetih smernicah in določbah samoupravnih splošnih aktov.

22. člen

Komisija na seji najprej ugotavlja navzočnost predlogov, to je ali so bili podani oz. prispele v rokih, ki jih določa ta sporazum. Prepozno vložene predloge zavrača komisija s sklepom o čemer obvesti predlagatelja.

Glede vseh ostalih predlogov pa komisija nato ugotavlja, ali so utemeljeni, to je ali so v skladu z določili tega sporazuma in ali je njihova materialna vsebina (dosežki, zasluge, uspehi sodelovanja ipd.) taka, da kandidat(i) v skladu z določili tega sporazuma izpolnjuje(jo) vse pogoje za podelitev nagrade.

23. člen

Če komisija ugotovi, da je posamezni predlog preveč splošno utemeljen ali pomanjkljiv, ga vrne predlagatelju v dopolnitev in mu določi rok, ki pa ne sme biti daljši od 10 dni.

24. člen

Če je predlogov za nagrade več, kakor pa jih je dopustno podeliti po tem sporazumu, glasuje komisija o vsakem izmed njih posebej in beleži za vsakega število glasov ter izdela predlog, ki ga delavskemu svetu posreduje v dokončno odločitev.

25. člen

Komisija se pri svojem delu lahko poslužuje sodelovanja in mnenj ustreznih ustanov ali strokovnjakov za posamezna področja.

26. člen

Komisija lahko v svoji pristojnosti obravnava predloge spremeni glede na področje iz 3. člena tega sporazuma.

Svoje sklepe o nagradah mora komisija pismeno obrazložiti in utemeljiti ter jih kot predlog dostaviti delavskemu svetu SOZD Iskra, najpozneje do 1. junija vsako leto.

Komisija lahko v posameznem letu predloži tudi manj kot 5 nagrad, če ni dovolj kandidatov, ki izpolnjujejo vse pogoje v skladu z določili tega sporazuma.

VI. POSTOPEK PRED DELAVSKIM SVETOM

27. člen

Delavski svet SOZD Iskra dokončno sklepa o vseh predlogih komisije z dvotretjinsko večino glasov vseh delegatov.

O predlogih za nagrade sklepa vsako leto na zasedanju pred 4. julijem.

28. člen

Na zasedanje povabi predsednik delavskega sveta predsednika komisije kot poročevalca.

Delavski svet sklepa o posameznih predlogih komisije. Predlogi komisije morajo biti z obrazložitvijo dostavljeni delegatom skupno z vabilom na sejo delavskega sveta.

29. člen

Sklep delavskega sveta o podelitvi nagrad se objavi v Glasilu Iskra. Dobitnikom nagrad pošlje predsednik delavskega sveta posebno povabilo na proslavo dneva Iskre oz. na slovesno podelitev nagrad.

VII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

30. člen

Prvo sejo komisije, oblikovane po določbah 12. člena tega sporazuma, skliče predsednik delavskega sveta SOZD Iskra in jo vodi do izvolitve predsednika in njegovega namestnika, v smislu 13. člena tega sporazuma.

31. člen

Če predsedniku, njegovemu namestniku ali drugemu članu komisije preneha članstvo v komisiji iz kateregakoli vzroka, se ponovi postopek izvolitve po 12. členu tega sporazuma.

32. člen

Obliko posebnega pismenega priznanja iz 7. člena tega sporazuma izdela Iskra Commerce, TOZD Marketing.

33. člen

Ta sporazum prične veljati 8. dan po dnevu, ko ga je delavski svet SOZD Iskra po sprejetju na delavskih svetih delovnih organizacij objavil v Glasilu Iskra. Ugotoviteni sklep delavskega sveta SOZD Iskra o sprejetju tega sporazuma je njegov sestavni del.

Predsednik Delavskega sveta
SOZD Iskra

V Invest servisu so poslovno leto zaključili stabilizacijsko in uspešno

Delovni kolektiv Invest servisa posega v vse pore Iskrinega življenja in dela. Začne se pri strateških projektih investicij in lokacij, nadaljuje se z vzdrževanjem objektov, zahtevnih in nezahtevnih naprav in konča pri čiščenju in varovanju. Tako raznoliko delo 380-članskega kolektiva te naše delovne organizacije je zato pomembno za poslovanje vse Iskre. In kako so poslovali letos, kakšne načrte imajo za drugo leto?

»Za naše poslovanje v letu 1982 je značilno, da smo kljub stabilizacijskim pogojem in restrikcijam, delali z optimizmom, ki je bil potreben včeraj, potrebujemo ga danes in tudi jutri bo Iskra delala in poslovala z znanjem, strokovnostjo in ne nazadnje z entuziazmom, kot že skoraj 40 let. Nismo stekali, ampak delali, kar kaže tudi poslovni uspeh in opravljeno delo. Če smo udeleženi pri strateških načrtih Iskre, moramo misliti 10 in 20 let naprej pa še več. Zato smo optimisti, kot je optimistična vsa zgodovina Iskre«, so nam rekli v Invest servisu.

Program dela v letu 1982 je le del srednjeročnega načrta 1981-85. Ta program ima že vgrajene elemente stabilizacije in resolucijskih določil. Vendar so ukrepi konec leta 1982 te kriterije še poostriili in zožili manevrski prostor gospodarjenja. Devetmesečni rezultati letošnjega poslovanja in strokovna ocena do konca leta kažejo, da smo v Invest servisu z rezultati lahko zadovoljni. Kratkovidno pa bi bilo, če bi obsedeli na lovorikah in ne bi imeli pred očmi nalog v letu 1983.

Zato smo tudi pripravili letni program za leto 1983 z vsemi glavnimi cilji, razmerji in nalogami, kar pa dopušča nekatere dokončne odločitve tudi v letu 1983. Narediti načrt z vsemi dokončnimi elementi in številkami, kot ga je doslej pred novim letom običajno sprejemal delavski svet, je letos nemogoče. Preveč je neznan.

Značilen element je zaostajanje rasti osebnih dohodkov za dohodki. To resolucijsko določilo ima namreč močan vpliv na akumulacijo v Invest servisu. Akumulacija se namreč združuje v SOZD Iskra v Iskra Banki in se tu namenja za razširjeno reprodukcijo. Zato je po določilih Sporazuma o združevanju v Iskra še toliko težje za delovno organizacijo skupnega pomena, kot je Invest servis.

Vendar bo treba vse načrte, dejavnosti in naloge v letu 1983 realizirati. Da pa bo to možno, bo treba aganzirati ves entuziazem, optimizem in tudi realizem za uresničitev sprejetega letnega načrta. Dobro opravljeno delo Invest servisa še kako vpliva na delo Iskrinih delovnih organizacij. Na poslovanje, proizvodnjo, izvoz in ostale dejavnosti vpliva posredno, pomaga realizirati posameznim tovarnam letne načrte in strateške naloge.

Zaradi gospodarskih težav pa tudi zaradi počasnega ukrepanja in prevelikega administriranja izvršilnih organov, bo marsikatera naloga tega srednjeročnega načrta ostala neizpolnjena, čeprav bodo skušali v Invest servisu večino zlasti strateških nalog realizirati. Tako ureditev infrastrukture v Stegnah pa končno tudi vprašanje našega letala, pridobivanja lokacij za bodoče perspektivne programe v Iskri in še marsikaj.

Težav pri delu ne manjka. Pri nujno potrebni novi kanalizaciji v Stegnah je gradnja »počivala« pol leta, zaradi dveh manjkajočih soglasij. »Treba je imeti živce in vztrajnost, sicer bi človek obupal,« pravijo v Invest servisu. Ker imajo mnogo opraviti z investici-

jami in gradnjami so v istem položaju kot kmetje, ki bi radi zgradili lastne male elektrarne pa jim administrativne težave vzamejo korajžo na poti do 13 ali 14 papirjev, za katere je treba pritisniti na stotine kljuk in prepričati administracijo, da smo sredi stabilizacije. Ob vsem tem pa manjka elektrike!

Vendar bodo kljub temu realizirali vrsto pomembnih načrtov, nekaj že v letu 1983. Tako bodo zgradili podhod pod železnico v Stegnah, nasproti Mikroelektronike in Magnetov. Napeljali bodo novo telefonsko omrežje in omogočili porabo nekaj sto možnih novih priključkov v Stegnah. Prizidek PPC je praktično končan in zadnje detalje bodo opravili prihodnje leto. Napeljali bodo močnejši vodovod, saj sedanji v Stegnah že davno več ne zadošča in ne omogoča niti gašenja v primeru požara. Na stegenski kompleks bodo pripeljali

nove možnosti ogrevanja — priključek na mestni sistem ogrevanja KIL. Urediti bo treba tudi varovalno ograjo okrog tovarna na stegenskem kompleksu.

Se vedno pa ima Invest servis nalogo urediti lokacijo za nove tovarne, ki bodo služile projektom in proizvodnji za nove Iskrine dejavnosti, kot je energetika in druge. Prostor v Stegnah je na ljubljanskem področju edini prostor, ki omogoča širitev zmogljivosti. Vendar je ta kompleks že s sedanjimi dejavnostmi zaseden, prazni prostori pa so namenjeni le še za širitev sedanjih tovarn in dejavnosti. Torej je za nove dejavnosti treba pridobiti nove lokacije.

Iskra ima možnost novih lokacij, oz. pridobitve novega industrijskega kompleksa na področju Stanečič. Ta projekt je zaenkrat še odprt, predvsem zaradi vrste neznan v možnostih investiranja v prihodnjih letih. Z realizacijo projekta Stanečiče bi že morali začeti, vendar omejitve investicij zadržujejo uresničitev teh načrtov.

Iskra Invest servis gre z veliko mero optimizma v leto 1983. Ta polet in zagnanost pa sta porok, da si v tem kolektivu lahko stisnejo roke in zaželjijo sebi in Iskri: »Srečno 1983!«

FY

POTREBE PO SODELAVCIH

Na tem mestu bomo redno objavljali vsa prosta dela in naloge v Iskri, tako za redno delo kot za sodelovanje v občasnih projektih zaposlenih nalogah v okviru SOZD ali posameznih DO. Prav tako bomo v skladu z 89. členom samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD objavljali sproščene sodelavce, ki jim v TOZD oziroma Delovni skupnosti ne morajo zagotoviti ustreznega dela ter tista, ki sami želijo menjati delo, bi pa radi ostali v Iskri. Objavljali bomo tudi razpis za vodilna in vodstvena dela in naloge. V glasilu, ki izhaja ob petkih bomo objavili vse potrebe, ki bodo pripadle k nam do vključno vsakega ponedeljka.

Objave zbira in ureja: Judita Bagon, SOZD Iskra DSSS, Trg revolucije 3, Ljubljana, Š 11, telefon 213-213, int. 21-26.

ISKRA AVTOMATIKA, TOZD SESTAVNI DELI

1. Strojni vzdrževalec

Pogoji: Poklicna šola-strojnik ključavničar, 2 leti delovnih izkušenj na hidravličnih strojih

Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pismene prijave z dokazili pošljite v 15 dneh na naslov Iskra Avtomatika, TOZD Sestavni deli Savska 3—Kadrovska služba, Ljubljana

ISKRA ELEKTROZVEZE, DSSS

1. Operater na MDS (zajemanje podatkov za avtomatsko obdelavo)

Pogoji: 2-letna administrativna šola, izmensko delo, predviden OD 11.000.00 din.

ISKRA ELEKTROZVEZE, TOZD SPS

1. Samostojna serviska

Pogoji: osnovna šola, PK, predviden OD 9.000 din. 1 leto delov. izkuš.

2. Čistilka

Pogoji: osnovna šola, predviden OD 8000 din.

ISKRA ELEKTROZVEZE, TOZD TTS

1. Finomehanik

Pogoji: poklicna kovinarska šola KV, predviden OD 11.000 din; 5 let delov. izkuš.

2. Strojni ključavničar

Pogoji: poklicna kovinarska šola KV, predviden OD 9.000 din

ISKRA ELEKTROZVEZE, TOZD KI

1. Samostojni prodajni referent za panovo

Pogoji: ekonomska fakulteta II. st. predviden OD 15.300 din, delovne izkušnje 3 l

2. Vodja sektorja ekonomike

Pogoji: ekonomska fak. II. st., predviden OD 18.100 din, 5 let delovnih izkušenj

Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pismene prijave z dokazili pošljite v 15 dneh na naslov Iskra Elektrozeve, kadrovska služba Stegne 11, Ljubljana.

ISKRA COMMERCE TOZD ZT

1. administrator

Pogoji: 2—letna administrativna šola, 3-mesečno poizkusno delo, 2 leti ustreznih delovnih izkušenj

Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pismene prijave z dokazili pošljite v 8 dneh na naslov Iskra Commerce, Kadrovska služba Topniška 58, Ljubljana

ISKRA KIBERNETIKA

Industrija merilno-regulacijske in stikalne tehnike

KRANJ, n.solo

Komisija za delovna razmerja DELOVNE SKUPNOSTI KOMERCIALA KRANJ

ponovno

objavlja

prosta dela oziroma naloge

VIŠJEGA KOMERCIALISTA II za opravljanje del pri nabavi elektronskih komponent

Kandidati morajo izpolnjevati poleg splošnih še naslednje posebne pogoje:

— višješolska izobrazba elektrotehniške smeri (šibki tok),

— zaželeno 2-letne delovne izkušnje,

— ustrezne osebnostne lastnosti in veselje za opravljanje komercialnih del.

Kandidate brez delovnih izkušenj bomo zaposlili na pripravniških delih oziroma nalogah.

Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: ISKRA KIBERNETIKA, Kadrovska služba, Savska loka 4, 64001 Kranj.

ISKRA—Industrija baterij ZMAJ,

Ljubljana, Stegne 23

TOZD Baterije Ljubljana, n.sub.o.

Ljubljana, Stegne 23

1. REZKALCA v Sektorju vzdrževanja

Pogoji: Srednja izobrazba (3 letna) KV—rezkalec in dve leti delovnih izkušenj; poskusno delo traja mesec dni. Delo je v eni izmeni.

3. TRANSPORTNIH DELAVCEV v sektorju proizvodnje

Pogoji: Osnovna šola in šest mesecev delovnih izkušenj ter starost nad 18 let; poskusno delo traja mesec dni. Delo je v dveh izmenah.

2. BATERIJSKE DELAVKE v sektorju proizvodnje

Pogoji: Osnovna šola in šest mesecev delovnih izkušenj; poskusno delo traja mesec dni. Delo je v dveh izmenah.

Za objavljene naloge bomo delovno razmerje sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Kandidati naj pošljejo prijave na naslov: ISKRA—Industrija baterij ZMAJ Ljubljana, Stegne 23 Kadrovska socialna služba

Prijave sprejemamo 8 dni po objavi. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem sprejemanju prijav.

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrije za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana

— Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika: Miloš Pavlica, odgovorni urednik: Dušan Željčev, tehnični urednik: Janko Colnar, novinar: Mara Ovsenk.

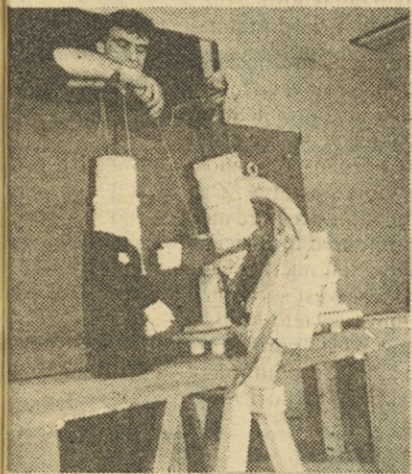
— Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Kibernetika), Boris Čerin (Elektrozveze), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobaž (Iskra Commerce), Stane Fieischman (Široka potrošnja), Franc Kotar (IEZE), Kazimir Mohar (Telematika), Marko Rakušček (Avtoelektrika) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo.

— Naslov: Ljubljana, Tržaška c. 15, telefon: 263-825 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVIČA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije ISRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Že spet je prišel med nas, dobri stari Dedek Mraz

Najmlajši nestrno čakajo Dedka Mraza. Pa tudi prijetnega popoldneva, ko se bodo srečali z vrstniki v Iskri. Mislim, da sta se jim obilno izpolnile želje tudi v tork popoldne, ko je obiskal Dedek Mraz otroke delavcev iz Skupnih služb IEZE. Prijetna lutkovna igrice v originalni izvedbi Kranjčana Cveta Severja pa je bila posebno doživetje.

Originalne lutke, vredne več kot darilo Dedka Mraza.

Otroci so strmeli v pravljico kot začarani.

Nekaj čez 50 malčkov se je zbralo v jedilnici v TOZD Magneti in začela se je originalna predstava znanega kranjskega lutkarja Cveta Severja. Gre za čisto originalno izvedbo in za svojstven slog lutkarstva. Nisem literarni, niti gledališki kritik, da bi sodil o kakovosti te lutkovne predstave, vendar upam reči, da je edinstvena in so ji otroci z odprtimi usti sledili od začetka do konca.

Organizacijski komite množičnega smučarskega teka »Po poteh Kokrškega odreda 1983« v Dupljah

RAZPISUJE 8. MNOŽIČNI SMUČARSKI TEK PO POTEH KOKRŠKEGA ODREDA, V NEDELJO, 16. JANUARJA 1983 OB 9.30 V DUPLJAH

Start in cilj bosta na Koncah, pod vasjo Sp. Duplje. Pokrovitelj je Slovenijales Ljubljana in podpisniki samoupravnega sporazuma.

1. Program 8. množičnega smučarskega teka Po poteh Kokrškega odreda 1983 v Dupljah:

smučarski tek	30 km
trim tek	15 km
vojaški tek	15 km
pionirski tek	7 km
trim tek	7 km

Umetnik je pred otroci čisto po domače pripravil oder, kuliserijo in pripomočke, ki jih je bilo sicer malo, vsi pa so bili funkcionalni in smiselni. »Lutke« za Cesarjevo novo obleko je izdelal kipar Peter Jovanovič iz Poljanske doline.

Predstava se je začela tako, da so se otroci dogovorili z igralcem: »Pa začnimo.«

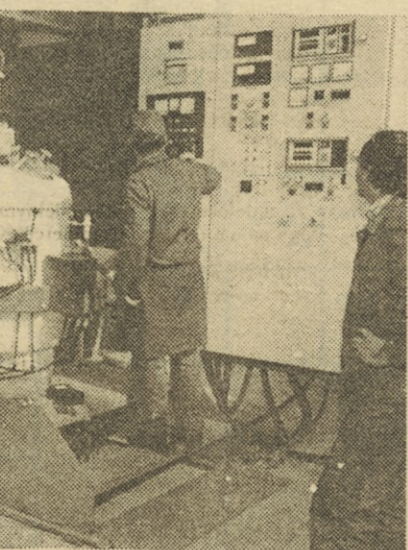
Otroci so živo sledili, odgovarjali, se smejali neumnostim, ki so jih zmožni

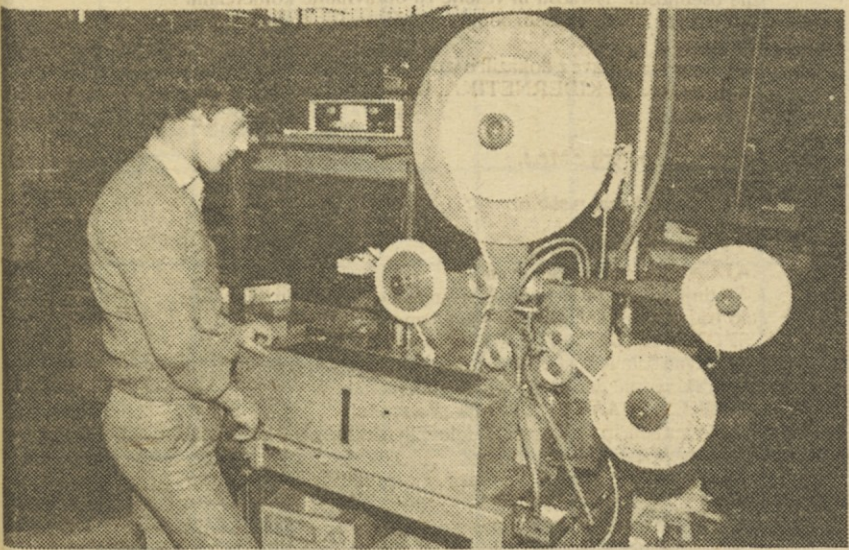
»užagati« samo odrasli. Bitka za kariero je neusmiljena in ministri niso izbirali sredstev. Otroci pa so se smejali.

Najbrž je ni bolj kritične in zahtevne publike od otroka. Ploskanje drobnih ročic in njihovo sodelovanje pa dokazuje, da jim je povedal in pokazal Cveto Sever res lepo pravljico.

F. Kotar

V TOZD Magneti je velika pridobitev vakuumsko-talilni agregat. Omogoča posebno tehnologijo, ki je pogoj za proizvodnjo določene vrste magnetov. Naprava deluje povsem avtomatsko in tako ne vpliva na dodatno zaposlovanje ob povečani storilnosti.

Zanimiva inovacija v IEZE v TOZD Keramični kondenzatorji v Žužemberku je avtomatski stroj za meritve, žigovanje in trakanje: kablanih kondenzatorjev. Njegov konstruktor je Jože Baš, nekaj pa so mu pomagali sodelavci. Izdelali so ga v domači prodajni. Naprava je močno povečala produktivnost v 3 delovnih fazah.

PO POTEH KOKRŠKEGA ODREDA

Vse tekaške steze potekajo po poteh, kjer so med NOB hodili in se borili borci Kokrškega odreda.

2. Pogoji za udeležence:
Na teku v Dupljah lahko sodelujejo vsi občani SFRJ, zamejski Slovenci in tuji. Pri teku na 30 km lahko sodelujejo smučarji tekači obeh spolov. Vsem udeležencem priporočamo, da so prej zdravniško pregledani. Pri vojaškem smučarskem teku tekmujejo pripadniki JLA, teritorialne obrambe in milice v uniformah na vojaških terenskih smučeh.

Pionirski smučarski tek je namenjen učencem in učencem osnovnih šol, rojenih leta 1968 in mlajšim.

Na trimskem teku sodelujejo vsi smučarji—tekači obeh spolov, brez starostne omejitve.

3. Prijava:
Vsak udeleženec naj pošlje organizatorju do vključno 10.1.1983 prijavnico, ki je del tega razpisa.

Skupinske prijave športnih klubov, društev, mladinskih organizacij ter aktivistov sindikalnih organizacij, šol in drugih morajo vsebovati vse podatke, ki so v prijavnici. Udeležence za vojaški smučarski tek prijavi pristojna poveljstva do 10.1.1983.

4. Startnina:
Startnina za udeležence 8. množičnega smučarskega teka Po poteh Kokrškega odreda 1983 v Dupljah znaša:
— za prijavljene do vključno 10.1.1983
— za odrasle 200 din
— za pionirje —
— člani Smučarske zveze
— za odrasle 150 din
— za pionirje —
— za udeležence, ki se prijavijo kasneje:
— za odrasle 250 din
— za pionirje 50 din
Vojski so oproščeni plačila startnine. Družinskega teka letos ne bo.

ODSLEJ TUDI BIATLON

Dne 15. januarja bo v sklopu smučarskega teka uvedena tekma v biatlonu. Udeležijo se ga lahko vsi, ki so za to zvrst zainteresirani. Nastopili bodo pionirji, mlajši mladinci, mladinci in člani. Udeležili se ga bodo tudi tekmovalci iz drugih republik in zamejski Slovenci. To je prva večja tekma v biatlonu v Jugoslaviji. Ta tekma spada v sklop tekmovalj za slovenski pokal.

Direktne prijave sprejema društvo Partizan Duplje. Dodatna pojasnila v zvezi s prijavi daje organizator.

Novoletno srečanje športnikov Avtomatike

V torek, 21. t.m. se je na že tradicionalnem novoletnem srečanju zbralo približno dvesto delavk in delavcev Avtomatike, ki se aktivno vključujejo v različne športne panoge v okviru delovne organizacije.

O razvoju športa v Avtomatiki je v uvodu zbranim spregovoril Staniša Kovačević: »Od 1954. leta, ko je bila ustanovljena nogometna sekcija, so se v Avtomatiki druga za drugo formirale tudi namizno-teniška, kegljska, košarkaška in šahovska sekcija. Poleg teh, ki iz leta v leto beležijo boljše rezultate, lahko ugotovljamo, da smo se tudi ostali aktivno udeleževali najprej športnih srečanj med temeljnimi organizacijami in delovnimi organizacijami, kasneje pa tudi športnih iger na ravni SOZD.

Prav na teh igrah (letne športne igre SOZD Iskra) smo v letošnjem letu dosegli največji uspeh — prvo mesto med udeleženi delovnimi organizacijami. Nič manj spodbudni niso rezultati iz zimskih športnih iger, kjer smo beležili drugo mesto. Vsi ti dosežki odražajo voljo posameznikov in delež vloženega, prostovoljnega dela neutrudljivih delavcev, aktivistov. Naša želja je, da se tovarniško, disciplinirano izvajanje dogovorjenega in dobro sodelovanje naših športnikov v še večji meri prenese v delovno okolje in s tem v še večjo povezanost delovne organizacije Avtomatika.

Ob tej priložnosti so podelili tudi priznanja najboljšim ekipam in posameznikom za prva mesta v tekmovanjih, ki so se odvijala v

zadnjih mesecih letošnjega leta: novoletni turnir v šahu in kegljanju ter za prvo mesto v košarkarskem turnirju občinske lige Ljubljana-Siška. Hkrati so se ob odhodu predsednika poslovodnega odbora delovne organizacije, Staneta Preskarja športniki zahvalili tudi za njegov prispevek pri razvijanju športa v Avtomatiki. S.D.

Priznanja najboljšim.

Startnino za smučarski tek je treba vplačati ob prijavi in sicer:

— posamezniki s pošto nakaznico na naslov: TVD Partizan Duplje, 64203 Duplje.
— sindikalne in druge organizacije na ZR št. 51500—679—70076, TVD Partizan Duplje, z oznako »za množični smučarski tek«.

Prvih 200 tekmovalcev po rezultatih iz lanskega teka na 30 km, bo startalo v 1. skupini.

5. Zdravstvena služba:

Zdravstveno osebje ob progah, ki ga postavi organizator, ima pravico prepovedati nadaljevanje teka: če sodi, da bi nadaljnja udeležba škodila zdravju udeleženca.

6. Obveznosti organizatorja:
Vsak udeleženec bo prejel:
— Bilten smučarskega teka.
— spominsko značko, ki ne bo v prodaji
— brošuro Udin boršt.

Organizator bo za udeležence zagotovil zdravstveno službo in okrepčevalnico. Vsak udeleženec sodeluje na lastno odgovornost.

Slavnostni zaključek 8. množičnega smučarskega teka Po poteh Kokrškega odreda 1983 vo v Dupljah, z razdelitvijo kolajin in diplom po končanem tekmovanju.

Vsa pojasnila v zvezi z razpisom in organizacijo daje organizator pisмено in od 5.1.1983 po tel.: 27-461 popoldne in po tel.: 47-039 popoldne.

Udeležba na 8. množičnem smučarskem teku je priložnost za vključevanje v množično tekmovalje v smučarskih tehnik, ki dobiiva iz leta v leto več pristahev, saj z njimi krepimo obrambne sposobnosti, obujamo spomine na NOB ter prenašamo borbene tradicije na mladi rod.

Proge bodo pripravili znani smučarski tekači in ne bodo prezahtevne, zato pričakujemo tudi vašo udeležbo.

Podatki bodo obdelani računalniško, zato vas prosimo, da se držite roka prijave.

B. Dodev

ISKRA-AVTOMATIKA

Ustanovili so tekaško sekcijo

Že tradicionalno novoletno srečanje športnikov Avtomatike smo izkoristili tudi za to, da smo ustanovili novo tekaško sekcijo Avtomatike. Pobuda za to izhaja iz vedno večjega števila delavcev, ki se več, ali manj neorganizirano ukvarjajo s to športno disciplino.

Na srečanju smo soglasno potrdili vodstvo, ki ga sestavljajo: Boštjan Skorjak-predsednik, Breda Jančar-blagačnik in Janez Srše-tajnik.

Program za prihodnje leto zajema suhteke — udeležbo na teku mladosti, tek okoli Bohinja, maraton Treh src itd. — in smučarske teke (udeležbo na zimskih športnih igrah SOZD Iskra, skupno udeležbo na množičnih pohodih: Duplje, Trnovski maraton itd.).

Zato ponovno vabimo vse zainteresirane, da se za nadaljnje informacije glede članstva in programa aktivnosti obrnejo na tajnika sekcije in to čimprej, saj so prve prireditve že pred nami!

S.D.

Časopisne novice

Predstavniki Iskre in Inštituta kitajskega ministrstva za strojegradnjo so podpisali dolgoročno kooperantsko pogodbo o medsebojnem sodelovanju, po kateri bo v petih letih med podpisnikoma uresničena blagovna menjava v vrednosti 21 milijonov dolarjev. Od tega bo samo Iskra—Avtomatika uresničila medsebojno blagovno menjavo v vrednosti 10,5 milijonov dolarjev. Hkrati je bil podpisan tudi dogovor o sodelovanju v prihodnjem letu z vrednostjo menjave 700 tisoč dolarjev — ljubljanski Dnevnik.

Vest, da Iskra—Delta, delovna organizacija Iskre, usmerja del svojih investicij na zagrebško področje, je vzbudila precej zanimanja. Do sedaj je vložila več kot eno storo milijardo v pripravo zemljišča v bodoči industrijski coni v Jakuševcu. V Zagrebu je že 50 delavcev te organizacije in dva računalnika Iskra—Delkta.

Ideja o usmerjanju denarja, zmogljivosti in ljudi na zagrebško področje ni zanimiva samo zaradi negiranja zaprtosti posameznih kolektivov znotraj svojih občinskih in republiških meja, marveč tudi zaradi nekaj drugega. Beseda je o ambiciji, ki bi lahko dala precej pospeška tudi zagrebškemu gospodarstvu. To so v prvi vrsti SOZD RIZ in TRS ter več inštitutov, ki poslujejo samostojno, ali pa v okviru delovnih organizacij — Večernji list, Zagreb.

Priznanje inovator leta I. stopnje je prejel v okviru inovacijske dejavnosti v kranjski občini Anton Martinjak iz tovarne telefonskih aparatov Iskrine Kibernetike z naslednjo kratko obrazložitvijo: »V Iskrini Kibernetiki so povečano proizvodnjo telefonskih vložkov spremljal: težave zaradi pomanjkanja kontrolnih naprav. Na voljo so imeli samo en merilni komplet tuje izdelave. Anton Martinjak je skonstruiral novo napravo, ki prinaša veliko prihranka. Vrednost inovacije je ocenjena na 1,3 milijona dinarjev.«

Dr. Anton Zevnik, znanstveni strokovni sodelavec in elektrotehnik Jože Horvat, ki sta zaposlena v TOZD Razvojno tehnološki center Iskrine Kibernetike, sta dobila naziv inovatorja leta II. stopnje. Izdelala sta posebno strojno napravo, ki opravlja tehnološke operacije pri posajkanih trakovih iz bakra in njegovih zlitin. Tako posajkanih trakov iz medenine Kibernetiki ni treba več uvažati.

Drago Škubic, elektrotehnik v isti organizaciji, je prav tako dobil naziv inovatorja leta II. stopnje. Naredil je tehnično izboljšavo na kazalniku minimuma in konstruiral montažno napravo za vgrajevanje napetostnih sistemov.

V tehničnem razvoju Iskre so že pred leti izdelali domač kazalnik maksimuma, vendar je poskusna proizvodnja pokazala vrsto pomanjkljivosti, zato so morali kazalnik uvažati. Drago Škubic je kazalnik minimuma delno spremenil in poenostavil tako, da bo tovarna lahko začela z redno proizvodnjo.

Nekdanji borci zaščitne enote vojnopolitičnega vodstva NOV in POS se vsako leto pred 22. decembrom zberejo na skupnem srečanju s pripadniki enote TO Edvard Kardelj-Krištof v Kranju. Letos so si ogledali razstavo izdelkov Iskre-Telematika in se v njenih prostorih udeležili slavnosti ob 40-letnici ustanovitve zaščitne enote ter podelitvi visokih priznanj enoti teritorialne obrambe.

Zbrane na slovesnosti, ki so se je udeležili tudi med drugim Pepca Kardelj, Ivan Maček-Matija, Lojze Briški, je pozdravil predsednik kranjske občinske skupščine Ivan Cvar. Predstavil jim je zgodovino in današnjost mesta, ki je gostilo srečanje. Dobrodošlico zbranim je izrekel tudi direktor Iskre-Telematika Bojan Klemenčič — Glas, Kranj.

»Letošnji poslovni uspeh SOZD Iskra ne bo takšen, kot so načrtovali«, je v naslovu zapisal ljubljanski Dnevnik, ko se je njegov novinar udeležil tiskovne konference v PPC in nadaljeval v podnaslovu: »Zaradi težav pri zagotavljanju reprodukcijskih materialov bodo letni plan izpolnili le 93,2%, prihodnje leto pa izvozili za 237,9 milijona dolarjev.«

Zbral in uredil Marjan Kralj

ZAHVALA

Ob izgubi najine drage mame

MARIJE JENČIČ

se iskreno zahvaljujemo sodelavkam in sodelavcem TOZD Števcin in TOZD Vzdrževanje za izrečena sožalja, podarjeni venec in cvetje ter za denarno pomoč

hčerki Lidlji in Dunja z družinama.

